

Accountantsverslag 2024

Gemeente Gorinchem

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Aan de raadsleden van gemeente Gorinchem
Stadhuisplein 1
4205 AZ Gorinchem

26 juni 2025

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening van uw gemeente voor het boekjaar dat eindigt op 31 december 2024. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2024 en onze overeenkomst d.d. 30 maart 2023. Onze bevindingen en aanbevelingen zijn open en constructief besproken met de ambtelijke organisatie en de portefeuillehouder Financiën. Tevens zal het accountantsverslag worden besproken in de I&O vergadering van 26 juni 2025.

Het accountantsverslag begint met een samenvatting van onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Daarna gaan wij in op de reikwijdte van onze controle, de diepgang waarmee wij gecontroleerd hebben en tot welke oordeel wij gekomen zijn. Vervolgens geven wij onze visie op de informatiewaarde en leesbaarheid van de paragrafen en de programmaverantwoording.

Nadat wij onze analyse hebben gegeven van de financiële positie van uw gemeente, gaan wij in meer detail in op de belangrijkste bevindingen uit onze controlewerkzaamheden. Dit doen wij langs de drie domeinen fysiek, sociaal en bedrijfsvoering.

Vervolgens geven wij op hoofdlijnen ons beeld van de interne beheersing van uw organisatie en gaan we dieper in op de speerpunten die u ons heeft meegegeven tijdens de controle.

We sluiten het accountantsverslag af met bijlagen waarin we bevindingen hebben opgenomen over een aantal wettelijk verplichte onderwerpen, zoals Sisa, WNT en onze onafhankelijkheid. In de bijlage hebben we ook enkele actuele ontwikkelingen gegeven die voor u van belang kunnen zijn.

Dit accountantsverslag is opgezet als interactief document waar u eenvoudig doorheen kunt navigeren door op de menuopties aan de linkerzijde of de onderstreepte woorden te klikken. Wij vragen u terughoudend te zijn met het printen van het accountantsverslag.

Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking die we ervaren hebben. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

J.G. Schuijt MSc RA

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente. Dat betekent dat wij van mening zijn dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. De tolerantie voor fouten die wij bij de controle hebben gehanteerd bedraagt (afgerond) EUR 2,1 miljoen.

Fouten en onzekerheden aanwezig

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er geen fouten en onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. De totale fout die nog in de jaarrekening zit bedraagt EUR 0,4 miljoen. De onzekerheid met betrekking tot de zorglevering betaald via het persoonsgebonden budget (pgb) is EUR 0,3 miljoen.

Het college heeft de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen EUR 6,0 miljoen bedraagt. Dit is onder de daarvoor gestelde grens van EUR 6,3 miljoen. De reden voor de onrechtmatigheid is een samenloop van begrotingsonrechtmatigheid (EUR 2,2 miljoen, waarvan EUR 1,1 miljoen acceptabel) en onrechtmatige aanbestedingen (EUR 3,8 miljoen). Wij zijn niet tot een andere conclusie gekomen dan het college.

Leesbaarheid van de programmaverantwoording kan beter

Net als in voorgaand jaar vinden wij de informatiewaarde en leesbaarheid en van uw jaarrekening goed. Desondanks zijn er verbeteringen mogelijk om de raad via de jaarrekening nog beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Onze belangrijkste signalering is dat er in diverse programma's een zichtbaar causaal verband mist tussen beleidsvoornemens, concrete doelstellingen, maatschappelijke effecten en de gekozen indicatoren.

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde verschilt per paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen. De paragraaf Grondbeleid voldoet niet aan de eisen die hierover zijn opgenomen in de financiële verordening.

Financiële positie van uw gemeente als geheel is voldoende

Uit onze analyse blijkt dat de financiële positie van uw gemeente als geheel voldoende is. Uit de analyse die het college zelf heeft gemaakt in de paragraaf Weerstandsvermogen, blijkt echter dat uw gemeente de komende jaren een uitdaging heeft, in het bijzonder met de netto-schuldquote, de structurele exploitatieruimte en de grondexploitaties. Vanaf pagina 17 hebben wij onze constatering per kengetal nader geduid.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Weerstandsvermogen is toereikend

Uit de jaarstukken blijkt dat het weerstandsvermogen voldoet aan de norm die uw raad heeft gesteld. Het weerstandsvermogen van uw gemeente is 1,6 (2023: 1,4) waar de raad een bandbreedte van 1,4-2,0 heeft vastgesteld.

De toename van het weerstandsvermogen is te danken aan een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze toename zit vooral in de verbetering van het meerjarige begrotingssaldi. Deze was vorig jaar EUR 1,6 miljoen negatief. Dit jaar gaat het om een positief bedrag van EUR 2,3 miljoen. Het meerjarige begrotingssaldo betreft de optelling van de begrotingssaldi over de periode 2025-2028. Hierbij wordt er wel vanuit gegaan dat de nieuwe taakstellingen uit de begroting 2025 worden gerealiseerd. De totale omvang van deze taakstellingen bedraagt EUR 1,8 mln. Mocht dit niet lukken, dan daalt het weerstandsvermogen naar 1,5.

Jaarafsluiting is goed verlopen

Wij zijn tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar, waardoor we een goede start hebben kunnen maken met onze controlewerkzaamheden. Daarnaast waren de aangeleverde dossiers overzichtelijk opgesteld en werden vragen snel en duidelijk beantwoord. Dit heeft ervoor gezorgd dat we een soepel proces met elkaar hebben kunnen doorlopen.

Een indicatie voor de kwaliteit van het afsluitproces is het aantal correcties dat voorkomt uit onze controle. Wij hebben geen correcties met een materieel effect voorgesteld.

Geen indicaties voor fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Uit onze werkzaamheden zijn geen indicaties voortgekomen voor fraude.

Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de waardering van de (im)materiële vaste activa en de grondexploitaties. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt beoordeeld en allemaal als evenwichtig aangemerkt.

Onze bevindingen in het fysiek domein

Het totale verwachte resultaat uit de nog actieve grondexploitaties op basis van eindwaarde bedraagt een verlies van EUR 5,5 miljoen (NCW: EUR 2,5 miljoen verlies). Vorig jaar was dit nog een verlies van EUR 11,7 miljoen (NCW: EUR 8,7 miljoen). Op eindwaarde is het verwachte boekhoudkundige verlies in de jaarrekening derhalve EUR 6,1 miljoen lager. De reden van deze verbetering is dat de exploitaties Mollenburg en Lingewijk Noord zijn afgesloten.

Het verwachte resultaat uit de grondexploitaties die zowel in 2023 als 2024 actief zijn, is met EUR 1,0 miljoen verslechterd. Dit wordt veroorzaakt door de grondexploitatie Groote Haar. Aan dit lagere resultaat liggen veel factoren ten grondslag, waaronder de kosten vanwege netcongestie en een nieuwe kostenraming voor het bouwrijp maken. Een volledige analyse is opgenomen in het MPG 2025.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Onze bevindingen in het sociaal domein

Prestatielevering WMO beter geborgd

Vorig jaar is voor het vaststellen van de prestatielevering van WMO-zorg gebruik gemaakt van productieverantwoordingen van de zorgleveranciers, omdat de gemeente zelf beperkt inzicht had in de prestatielevering. Dit jaar heeft de gemeente bij heronderzoeken van zorg ook vragen gesteld over de levering en kwaliteit van zorg uit het verleden. Met deze werkzaamheden, houdt de uw organisatie zicht op de prestatielevering van zorg. Hierdoor zijn er geen onzekerheden meer in de prestatielevering van de zorg.

Inzicht in zorgkosten is verbeterd

De beheersing van de zorgkosten, in het bijzonder de kosten voor jeugdzorg, blijft een punt van aandacht. Mede door de (landelijke) stijging van zorgtarieven en de toenemende vraag naar zorg, zijn de kosten de afgelopen jaren fors toegenomen. De gemeente zet vol in op data-analyse om het inzicht in de kosten te vergroten.

Wij hebben geconstateerd dat er goede stappen gezet zijn in de ontwikkeling van de financiële dashboards. Hiermee is uw gemeente een voorloper als het gaat om kostenbeheersing in het sociaal domein. Dit heeft er onder andere toe geleid dat de afwijking van de werkelijke zorgkosten in de jaarrekening 2024 ten opzichte van de bijgestelde begroting beperkt is. Desondanks zien we mogelijkheden om de dashboards verder door te ontwikkelen: Een belangrijke aanbeveling die wij hierbij willen doen is om de informatie uit het dashboard af te stemmen op de informatiebehoefte.

Onze bevindingen in het domein bedrijfsvoering

Het resultaat in de jaarrekening 2024 is uitgekomen op EUR 12,8 miljoen. In de bijgestelde begroting werd een negatief resultaat verwacht van EUR 0,7 miljoen. Dit is een verschil van EUR 13,5 miljoen met de werkelijkheid. De belangrijkste oorzaken zijn door het college toegelicht in paragraaf 1.2 van de jaarstukken.

Hoewel een aantal afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de werkelijkheid op het laatste moment bekend waren, is een belangrijke oorzaak van het relatief hoge verschil tussen de bijgestelde begroting en realisatie dat budgetten niet worden opgemaakt. Naar onze mening is dit een indicatie dat de kwaliteit van de bijgestelde begroting beter kan. Dit blijkt ook uit de analyse van de verschillen die wij hebben gemaakt op pagina 29 over de laatste vijf jaar. Wij raden u aan om het college te verzoeken om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het voorspellende vermogen van de bijgestelde begroting te verbeteren.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Samenvatting van onze bevindingen en aanbevelingen

Uw speerpunten nader uitgewerkt

Financiële beheersing van het Integraal Huisvestingsplan

- Omdat de afspraken in de Perspectiefnota 2024 niet hebben geleid tot een adequate storting in de Reserve onderwijshuisvesting, heeft het college in het voorstel voor de bestemming van het resultaat 2024 een storting opgenomen in deze reserve. Wij erkennen dat deze storting nodig is om de reserve op niveau te krijgen. Voor de komende jaren voorzien we echter dat nog meer stortingen nodig zullen zijn buiten de afspraken om die in de Perspectiefnota 2024 zijn gemaakt.
- Wij hebben begrepen dat er geen direct verband aanwezig is tussen de Reserve onderwijshuisvesting en de afschrijvingsreserves. Ook is het niet de bedoeling van het college om de gehele opgave in het IHP te dekken met de Reserve onderwijshuisvesting. Per individuele investeringsbeslissing binnen het IHP wordt door het college beoordeeld of de reserve toereikend is om (een deel van) de investering te dekken, zoals is gebeurd bij de verbouwing van het schoolgebouw waarin het Omnia College is gehuisvest.

Interne beheersing van grote projecten

Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn:

- Het projectportfolio vormt voor ons een bevestiging van onze eerdere constatering dat de ambities van de organisatie (te) hoog zijn. Wij zien dit vooral in het IHP. Wij hebben het college aanbevolen om een duidelijke prioritering en planning (in uren en middelen) mee te geven aan deze projecten, maar ook om de projectenportfolio tijdig te actualiseren.
- Er is geen sprake van één interne beheersingsomgeving voor alle grote projecten, bijvoorbeeld in de vorm van een afgebakende projectorganisatie met standaard werkprocessen en beheersingsinstrumenten.
- Tijdens de uitvoering van een project is er een (te) grote afstand tussen de eerste en tweede lijn, zowel in informatievoorziening, als communicatie en samenwerking. In de voorbereidingsfase van het project is deze samenwerking veel meer zichtbaar, maar na de definitieve besluitvorming is er geen gestructureerd proces ingericht ter ondersteuning van de projectleiders door de tweede lijn.
- Initiële voorcalculaties worden niet altijd wordt geactualiseerd op prijspeil of wijzigingen in de scope.
- Er worden tussentijds geen voortgangsrapportages opgesteld. Wij hebben begrepen dat hiervoor wel een model beschikbaar is, maar dat deze in de praktijk niet wordt gebruikt;
- Er worden achteraf niet structureel project- of evaluatie-rapportages opgesteld als sluitstuk van de P&C cyclus op projectniveau. Dergelijke rapportage kunnen inzicht geven in het verloop van het project en waardevolle leereffecten geven voor volgende projecten. Daarnaast kunnen ze dienen als intern verantwoordingsdocument richting de opdrachtgever.

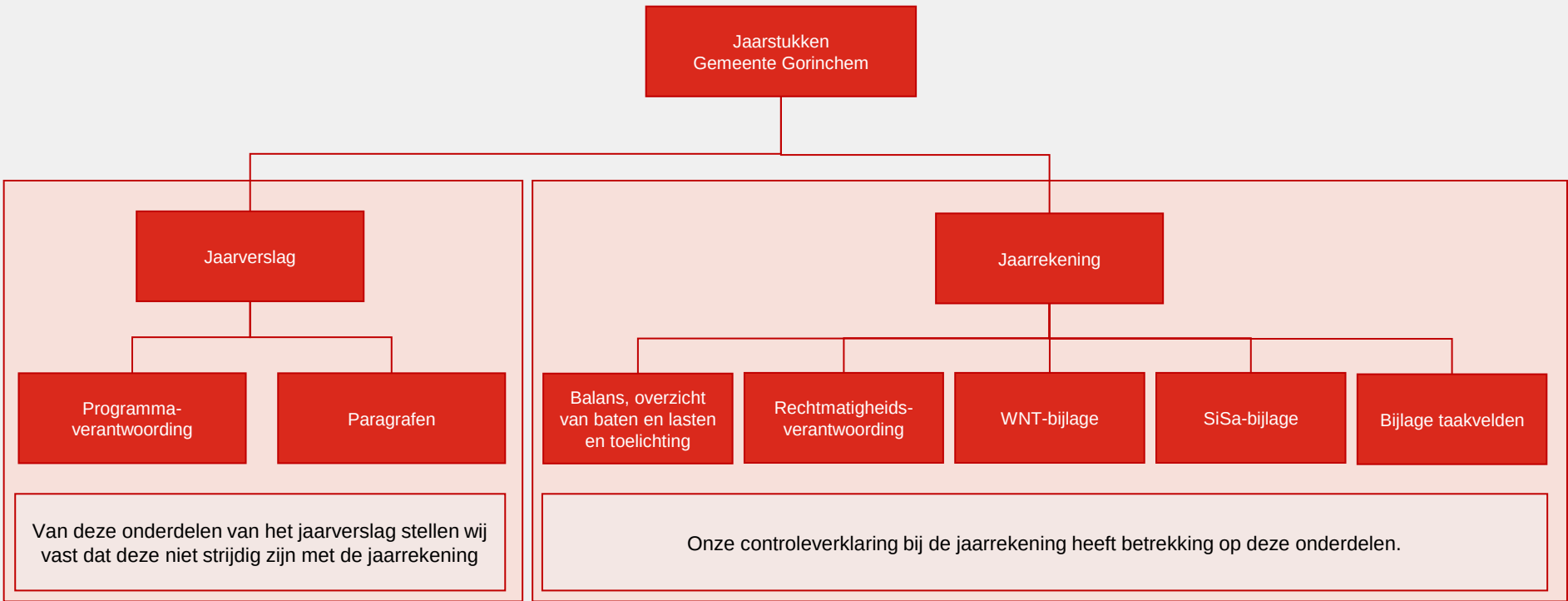

	Samenvatting
	Jaarrekening
Reikwijdte van de controle	
	Goedkeuringstolerantie
	Ons getrouwheidsoordeel
	Samenvatting bevindingen
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

De reikwijdte van onze controle

U heeft ons verzocht om de jaarrekening 2024 van uw gemeente te controleren. De jaarstukken bestaan uit meerdere onderdelen, welke wij niet allemaal met dezelfde diepgang controleren. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle.

Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen op welke wijze wij de verschillende onderdelen van de jaarstukken in onze controle hebben betrokken.

Samenvatting

Jaarrekening

Reikwijdte van de controle

Goedkeuringstolerantie

Ons getrouwheidsoordeel

Samenvatting bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

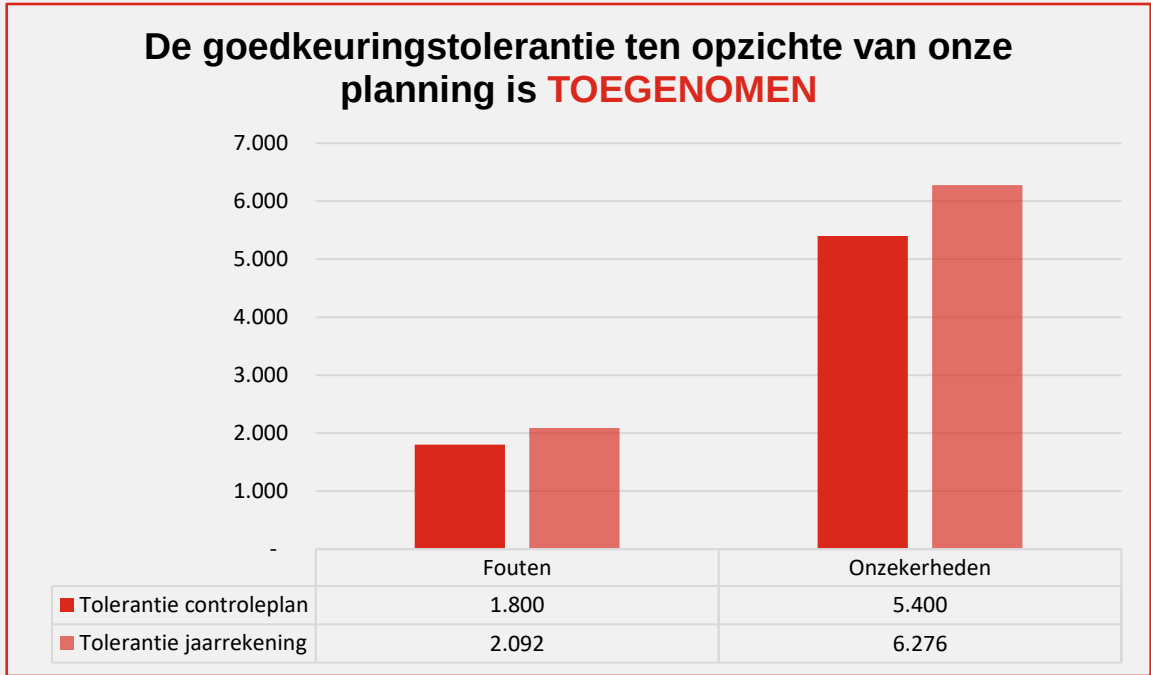
Bijlagen

Dit zijn de definitieve toleranties die wij hebben gebruikt tijdens onze controle

U bepaalt binnen de wettelijke kaders welke goedkeuringstoleranties wij hanteren. Op grond van het BADO bedraagt deze tolerantie maximaal 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves voor fouten en 3% voor onzekerheden. U heeft ons gevraagd om deze maximale tolerantie te gebruiken bij onze werkzaamheden. De relatie tussen de goedkeuringstolerantie, eventueel geconstateerde afwijkingen en ons oordeel staat in tabel rechts van deze pagina aangegeven. Omdat de goedkeuringstolerantie afhankelijk is van de werkelijke lasten en werkelijke dotaties aan de reserves, hebben wij de tolerantie die wij eerder hebben opgenomen in ons controleplan geactualiseerd op basis van de definitieve jaarrekening. Dit hebben wij samengevat in onderstaande grafiek.

	≤ 1%	≤ 3%	≥ 3%	≥ 10%
Fouten	Goedkeurend	Beperking	Afkeuring	Afkeuring
Onzekerheden	Goedkeurend		Beperking	Oordeel-onthouding

Rapporteringstolerantie
De rapporteringstolerantie is de grens waarboven wij gevonden afwijkingen in dit accountantsverslag aan u rapporteren. U heeft voor dit controlejaar de rapporteringstolerantie bepaald op € 125.000.

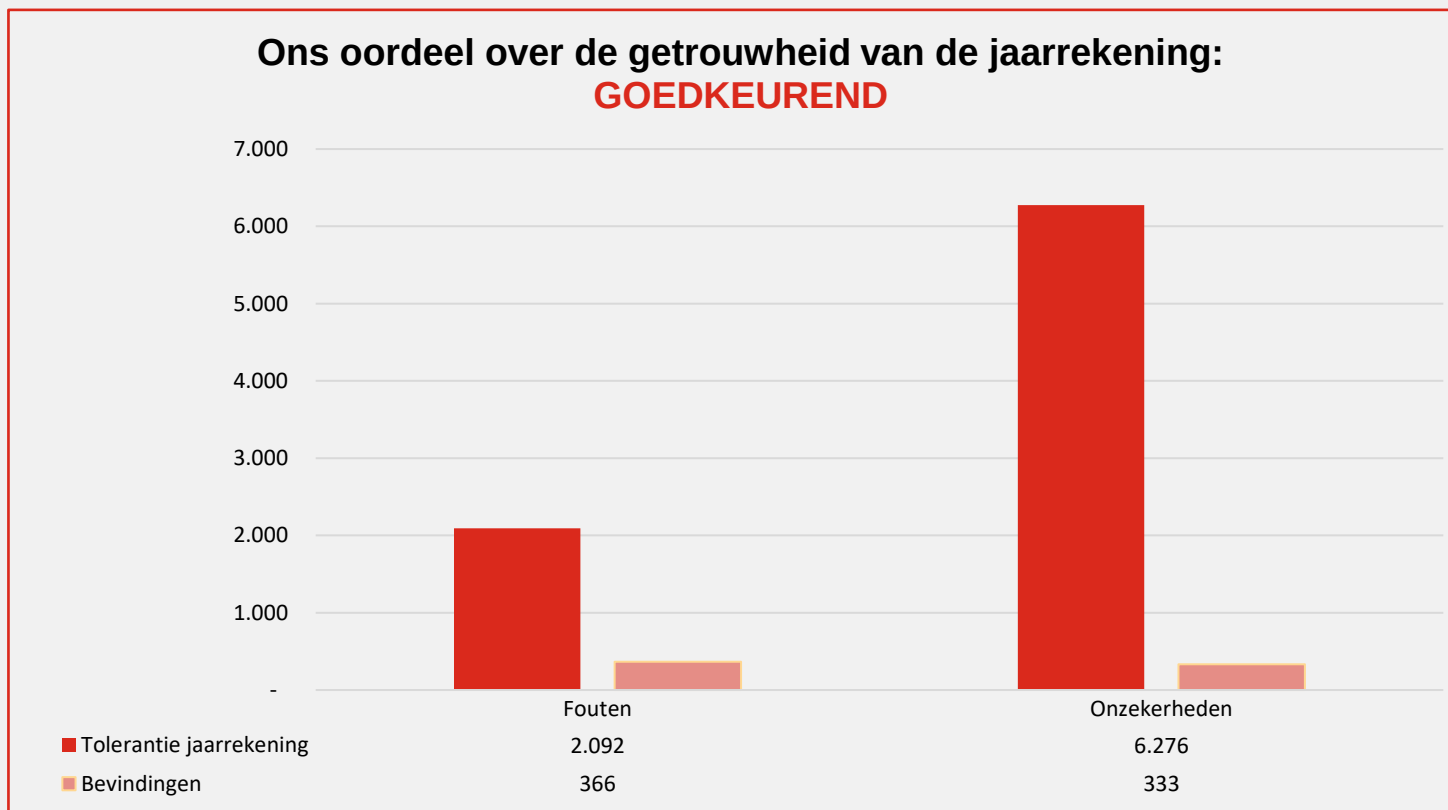
Wij geven een goedkeurend oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening

Ons oordeel bij uw jaarrekening

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening van uw gemeente. Derhalve is ons oordeel dat de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid, rekening houdend met de goedkeuringstolerantie.

Bevindingen blijven binnen de tolerantie

Ons goedkeurend oordeel betekent niet dat er helemaal geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Wel houdt het in dat deze fouten en onzekerheden onder de goedkeuringstolerantie blijven die uw raad heeft vastgesteld. Dit hebben wij in onderstaande tabel samengevat. Op de volgende pagina kunt u lezen om welke specifieke fouten en onzekerheden het gaat.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Reikwijdte van de controle
	Goedkeuringstolerantie
	Ons getrouwheidsoordeel
	Samenvatting bevindingen
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Fouten en onzekerheden in de jaarrekening nader uitgelicht

Op de vorige pagina hebben wij u gemeld wat het totaal is van de fouten en onzekerheden die wij hebben geconstateerd, die het college niet heeft gecorrigeerd of niet heeft kunnen corrigeren. In de tabel hieronder hebben we deze voor u specifiek uitgesplitst. Tevens hebben we de fouten en onzekerheden kort toegelicht.

Fouten

De fouten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Bedrag in EUR 1.000
Compensatie hogere energiekosten zwembad	366
Totaal	366

Compensatie hogere energiekosten zwembad

Na het opmaken van de jaarrekening is bekend geworden dat het zwembad recht heeft op een hogere compensatie voor haar hoge energiekosten. De omvang van deze kosten bedraagt EUR 366.000 en blijft hiermee ruim binnen de goedkeuringstolerantie. Daarom heeft het college ervoor gekozen om de jaarrekening niet aan te passen. Wij kunnen ons vinden in deze afweging.

Onzekerheden

Omschrijving	Bedrag in EUR 1.000
Levering zorgprestaties pgb niet vastgesteld	333
Totaal	333

Levering zorgprestaties pgb niet vastgesteld

Uw gemeente betaalt een deel van de zorg in het kader van de Wmo en Jeugdwet via het systeem van persoonsgebonden budget (pgb). In 2023 gaat het om een bedrag van EUR 333.000.

De administratieve behandeling van de pgb vindt plaats via het zogenaamde PGB2.0-systeem van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Binnen dit systeem vindt door de SVB echter geen controle plaats of de zorg daadwerkelijk geleverd wordt. Ook het college heeft dit niet gedaan, waardoor er een risico aanwezig is dat er voor het bedrag dat de gemeente heeft betaald niet de juiste zorg heeft plaatsgevonden of helemaal geen zorg is geleverd. Daarom hebben wij de hele pgb-last als onzeker aangemerkt bij onze oordeelsvorming.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Reikwijdte van de controle
	Goedkeuringstolerantie
	Ons getrouwheidsoordeel
	Samenvatting bevindingen
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Het college heeft wederom de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven

Achtergrond

Dit jaar heeft het college wederom een eigen oordeel gegeven bij de rechtmatigheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening en valt daarom binnen de reikwijdte van onze controle. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Bij rechtmatigheid in dit kader bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Baten, lasten en balansmutaties moeten rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de financiële beheershandelingen.

Rechtmatigheidscriteria

In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college verantwoording af over de volgende drie rechtmatigheidscriteria:

- **Begrotingsrechtmatigheid:** handelt het college binnen de door u beschikbaar gestelde budgetten en kredieten.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik:** zijn in (de uitvoering van) het beleid voldoende waarborgen opgenomen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen of tegen te gaan?
- **Voorwaardencriterium:** zijn de baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met wet- en regelgeving tot stand gekomen?

Alle andere criteria worden afgedekt door het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Deze hoeven niet vermeld te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens

In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college over geconstateerde afwijkingen. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten en onduidelijkheden over de rechtmatigheid van een financiële beheershandeling. U heeft ervoor gekozen om de verantwoordingsgrens vast te stellen op 3% van de werkelijke lasten, inclusief werkelijke toevoegingen aan de reserves. Dit is gelijk aan (afgerond) EUR 6,3 miljoen.

Vaststelling door het college

Het college heeft vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen EUR 6,0 miljoen bedraagt. Dit is onder de vastgestelde grens van EUR 6,3 miljoen.

De reden voor de onrechtmatigheid is een samenloop van begrotingsonrechtmatigheid (EUR 2,2 miljoen) en onrechtmatige aanbestedingen en inhuur van personeel (EUR 3,8 miljoen). De onrechtmatigheden zijn in meer detail toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierin is ook opgenomen dat een deel van de begrotingsonrechtmatigheid als acceptabel moet worden aangemerkt. Dit gaat om een bedrag van EUR 1,1 miljoen.

Ons oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben de werkzaamheden die door en namens het college zijn uitgevoerd om tot de rechtmatigheidsverantwoording te komen in detail beoordeeld. Op basis van deze werkzaamheden zijn wij niet tot een andere conclusie gekomen dan het college. Daarom hebben wij geoordeeld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de werkelijkheid.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording

In de tabel hieronder hebben wij ons mening gegeven over de leesbaarheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording. Daarnaast hebben wij beoordeeld of de programmaverantwoording in overeenstemming is met de jaarrekening en voldoet aan alle eisen die het BBV eraan stelt.

Net als in voorgaand jaar vinden wij de informatiewaarde en leesbaarheid en van uw jaarrekening goed. Wij hebben alle bolletjes daarom op groen gezet.

Desondanks zijn er diverse verbeteringen mogelijk om de raad via de jaarrekening nog beter in positie te brengen om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. Onze belangrijkste signaleringen hebben wij opgenomen in onze managementletter aan het college.

Onze belangrijkste signalering was dat er in diverse programma's een zichtbaar causaal verband mist tussen beleidsvoornemens, concrete doelstellingen, maatschappelijke effecten en de gekozen indicatoren.

Proces	Status	Tov 2023	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Leesbaarheid	●	Gelijk	
Informatiewaarde	●	Gelijk	
Overeenstemming met jaarrekening	●	Gelijk	
In overeenstemming met het BBV	●	Gelijk	

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Programmaverantwoording

Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

In onze visie vormen de paragrafen een belangrijk onderdeel voor de raad om haar controlerende taak goed te kunnen uitvoeren. In deze paragrafen moet het college verantwoording afleggen over een aantal belangrijke beleidsmatige onderwerpen die dwars door de programma's heen snijden. Daarom geven wij ook ten aanzien van de paragrafen ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde. Tevens beoordelen we of de paragrafen in overeenstemming zijn met de jaarrekening en voldoen aan alle eisen die het BBV aan de paragrafen stelt. Dit hebben wij per paragraaf gedaan.

Op de volgende pagina's hebben wij onze mening gegeven over de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen.

Wij bevelen u aan om ook onze signaleringen ten aanzien van de paragrafen mee te nemen bij de verdere ontwikkeling van uw P&C documenten.

Ons samenvattend beeld van de paragrafen

Voor de paragrafen geldt dat de leesbaarheid en informatiewaarde verschilt per paragraaf. We zien echter dat de paragrafen goed zijn doorontwikkeld, vooral ten aanzien van de eisen die in de financiële verordening zijn opgenomen.

Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. Met andere woorden: wat stond er in de betreffende paragraaf in de begroting en wat is er uiteindelijk in de praktijk van terecht gekomen.

De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf. De paragraaf Grondbeleid voldoet niet aan de eisen die hierover zijn opgenomen in de financiële verordening.

Samenvattend komen wij tot de volgende aanbevelingen om de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen te verbeteren:

- Versterk de koppeling tussen de paragrafen in de begroting en de paragrafen in de jaarrekening;
- Licht verschillen toe met de feiten achter de cijfers;
- Maak meer gebruik van grafieken en infographics.

Samenvatting

Jaarrekening

**Informatiewaarde
jaarverslag**

Programmaverantwoording
Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2024	2023	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Lokale heffingen	●	●	Er is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid per categorie heffingen en rechten. Er is geen berekening gegeven voor alle individuele rechten en bestemmingsheffingen die de gemeente in rekening brengt. (Notitie Lokale Heffingen van commissie BBV)
Onderhoud kapitaalgoederen	●	●	In de jaarstukken 2024 is voor het eerst invulling gegevens aan artikel 24 van de financiële verordening. Hierin is opgenomen dat naast de verplichte onderdelen ook opgenomen wordt wat de omvang is van achterstallig onderhoud, alsmede wat het kwaliteitsniveau is. Deze onderdelen ontbraken voorgaand jaar.
Financiering	●	●	- In de jaarstukken 2024 is voor het eerst invulling gegevens aan artikel 22 van de financiële verordening. - De leesbaarheid kan verbeterd worden door de berekening van het renteresultaat op te nemen in de tabel die het BBV hiervoor ontwikkeld heeft in de Notitie Rente in plaats van het uitschrijven van de onderdelen en bedragen

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

Samenvatting

Jaarrekening

**Informatiewaarde
jaarverslag**

Programmaverantwoording
Paragrafen

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragrafen

Proces	2024	2023	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	●	●	
Bedrijfsvoering	●	●	In de jaarstukken 2024 is beter invulling gegevens aan artikel 25 van de financiële verordening, in het bijzonder de regionale samenwerking.
Verbonden partijen	●	●	Voor een aantal verbonden partijen is aangegeven dat de risico's niet bekend zijn. Omdat het BBV vraagt om een opgave van de risico's voor de financiële positie van de gemeente zelf, zouden deze inzichtelijk moeten zijn. Het gaat om risico's die de gemeente loopt voor haar eigen financiële positie, bijvoorbeeld dekking van mogelijke verliezen, duurzame waardevermindering van het kapitaalbelang of het invoeren van afgegeven garanties. Overigens is in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wel een bedrag opgenomen voor risico's met ten aanzien van verbonden partijen.
Grondbeleid	●	●	Er wordt niet voldaan aan artikel 27 van de financiële verordening. Hierin staat dat in de paragraaf Grondbeleid inzicht gegeven moet worden in het verloop van de grondvoorraad, alsmede in de te ontwikkelen ruimtelijke projecten.
Openbaarheid	●	●	Invulling gegeven aan het nieuwe artikel 16a BBV

Legenda	Betekenis
●	Voldoet niet of beperkt aan de norm
●	Voldoet aan de norm, maar verdere verbetering is mogelijk om de raad beter in positie te brengen
●	Voldoet aan de norm en brengt de raad goed in positie

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

In onze controleverklaring moeten wij expliciet aandacht besteden aan de geschiktheid van de door het college gehanteerde en onderbouwde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

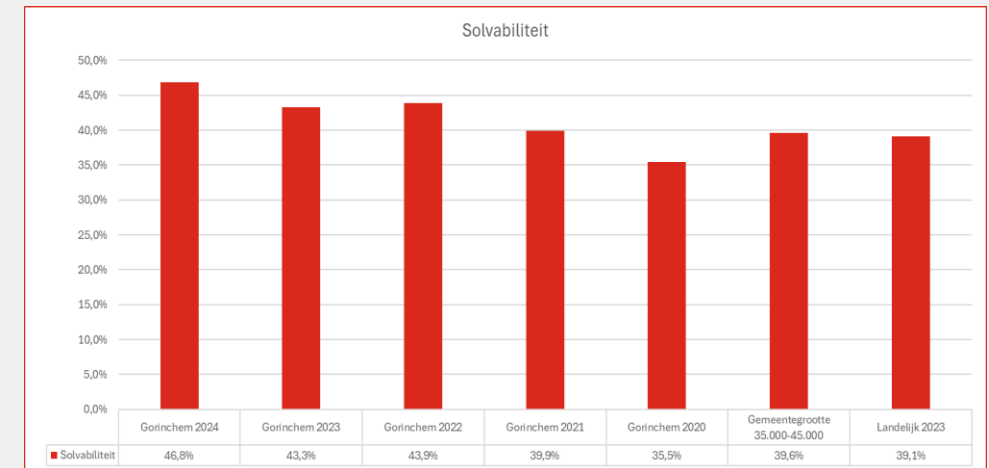
Om aan deze eis te voldoen hebben wij onder andere kennis genomen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf "Weerstandsvermogen", waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Ons (positieve) beeld van deze paragraaf hebben we eerder al gegeven. Een nadere analyse van uw weerstandsvermogen hebben we op deze pagina gegeven.

Daarnaast hebben wij vastgesteld of de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen. In de grafieken op deze en de volgende pagina's hebben we een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van uw gemeente moeten worden opgenomen. Deze hebben we afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen vier jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van andere gemeenten met uw omvang en met Nederland als geheel. Uit deze analyse blijkt dat de financiële positie van uw gemeente als geheel voldoende is. Uit de analyse die het college zelf heeft gemaakt in de paragraaf Weerstandsvermogen, blijkt echter dat uw gemeente de komende jaren een uitdaging heeft, in het bijzonder met de netto-schuldquote, de structurele exploitatieruimte en de grondexploitaties. Hierna hebben wij onze constatering per kengetal nader geduid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit van uw gemeente is in de afgelopen jaren licht gestegen. In 2024 is de solvabiliteit in de jaarrekening 46,8% en valt daarmee nog steeds in de neutrale risicocategorie. Tevens is uw solvabiliteit beter dan het gemiddelde van de gemeenten met uw omvang (39,5%) en het totale Nederlandse gemiddelde (39,1%)

De lichte stijging van de afgelopen jaren komt door een combinatie van prudent financieel beleid en een achterblijvend investeringsvolume. De laatste vijf jaar heeft uw gemeente een positief resultaat gerealiseerd, dat voor een groot deel aan de reserves is toegevoegd en een ander deel gebruikt is om investeringen te betalen zonder dat geld geleend hoefde te worden. Ook is er minder geleend, omdat er minder geïnvesteerd is dan gepland. Voor de komende jaren is echter de verwachting dat de investeringen flink zullen oplopen, waardoor de solvabiliteit zal gaan dalen tot 31%. Hiermee zit u overigens nog in de neutrale categorie vanuit provinciaal toezicht.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

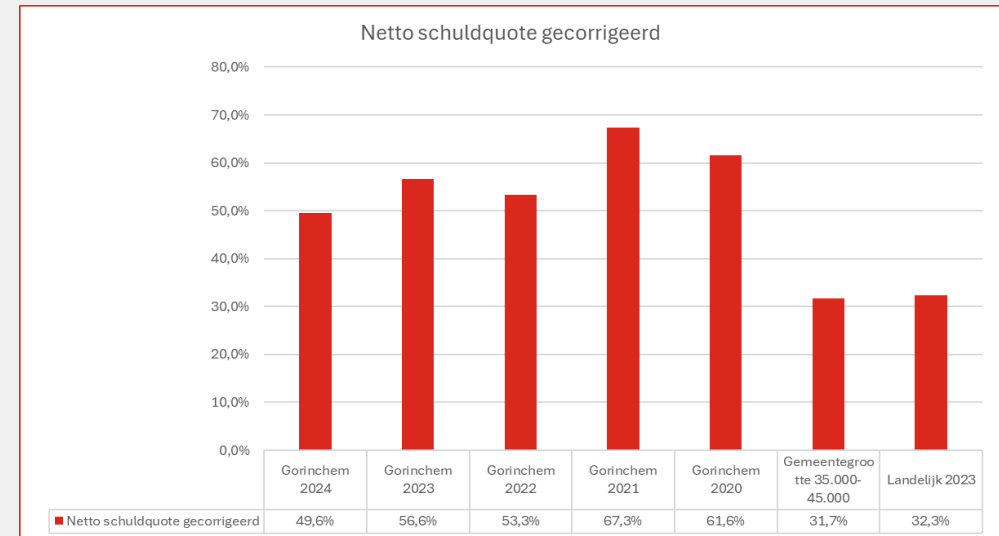
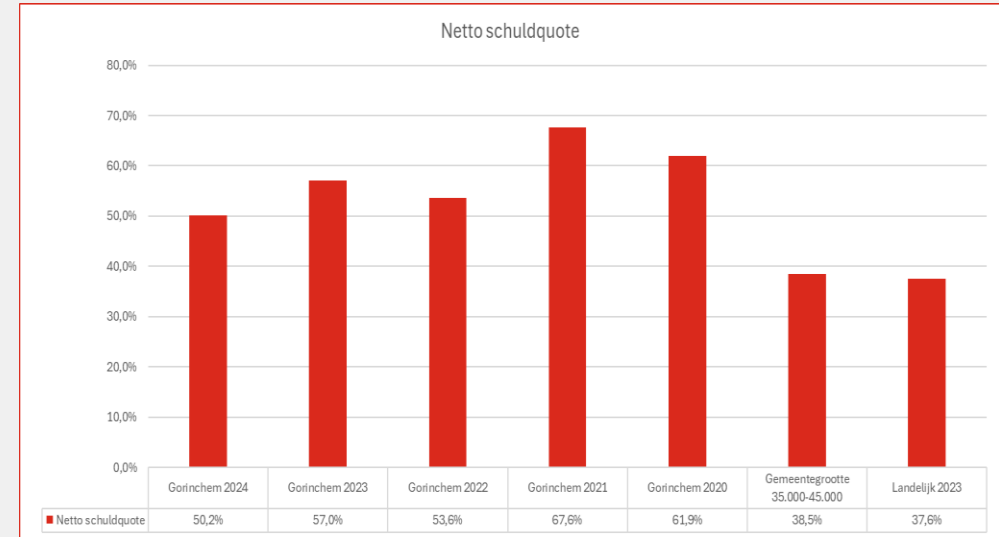
Netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote

De (gecorrigeerde) netto schuldquote van uw gemeente is de afgelopen jaren fors gedaald van 67% in 2021 tot 50% in 2024. De redenen hiervan zijn gelijk aan die van de toenemende solvabiliteit.

Vanuit haar toezichthoudende taak acht de provincie een (gecorrigeerd) netto schuldquote die lager is dan 90% als minst risicovol. Voor beide ratio's voldoet uw gemeente hier ruimschoots aan. Overigens betreft het verschil tussen de kengetallen dat in de gecorrigeerde netto schuldquote geen rekening wordt gehouden met het deel van de schulden dat direct wordt doorgeleend (aan bijvoorbeeld een woningcorporatie).

Ten opzichte van de andere gemeenten met uw omvang en het landelijk gemiddelde is uw netto-schuldquote echter nog steeds aanmerkelijk hoger. Dit houdt voor een belangrijk deel verband met de regiofunctie en de ambities van uw gemeente.

De dalende trend van de afgelopen jaren zal volgens de prognose van het college de komende jaren ombuigen naar een (harde) toename. Dit heeft te maken met de investeringen die in uw gemeente zijn gepland, waardoor nieuwe leningen aangetrokken moeten worden.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

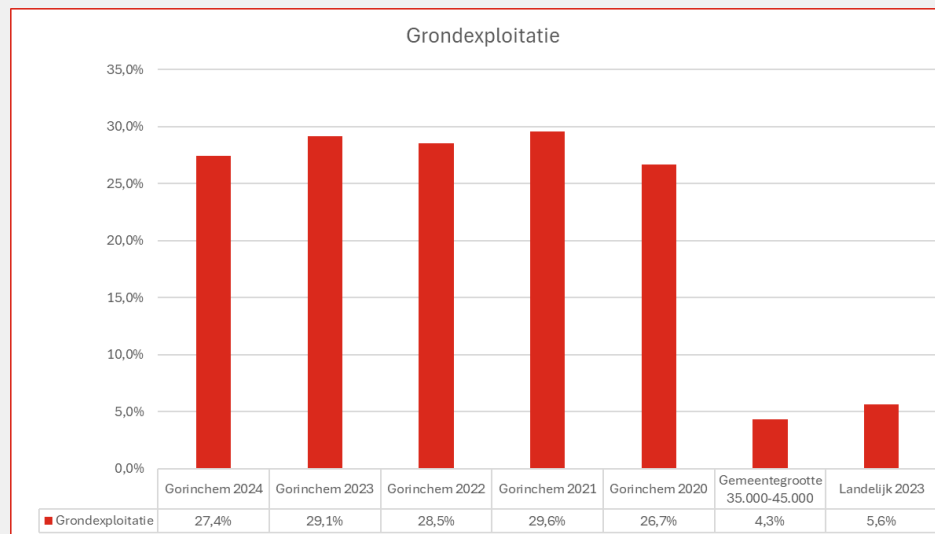
Bijlagen

Onze analyse van uw financiële positie

Grondbeleid

Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente is sinds 2020 stabiel tussen 27%-29%. Dit betekent dat de totale boekwaarde van uw grondexploitatie dezelfde verhouding houdt met de ontwikkeling van uw totale omzet. Uw gemeente bevindt zich hiermee in de neutrale risicocategorie die de provincie hanteert bij haar toezichthoudende taak.

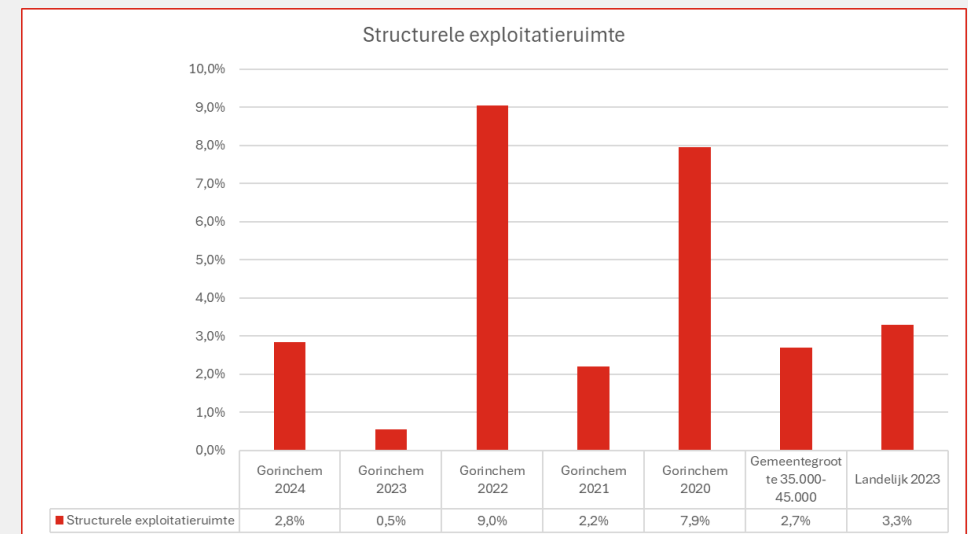
Ten opzichte van het landelijk gemiddelde (5,6%) is het financiële risicoprofiel van uw grondexploitaties hoger. Andere gemeenten met uw omvang kennen een gemiddelde ratio van 4,3%. Uw hogere ratio betekent dat uw gemeente relatief meer risico loopt over investeringen in het grondbedrijf, omdat gekochte en bewerkte gronden nog moeten worden verkocht. Met Groote Haar heeft u een dergelijke grondexploitatie.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte over 2024 bedraagt 2,8%. Dit houdt in dat de structurele lasten volledig worden gedekt door structurele baten. Dit is een belangrijk aandachtspunt, omdat de provincie bij de uitvoering van haar toezichthoudende taak in het bijzonder waarde hecht aan een structureel sluitende exploitatie. De verwachting van het college in de meerjarenbegroting 2025-2028 is dat vanaf 2027 er een negatieve structurele exploitatieruimte zal ontstaan.

De uitkomst van de structurele exploitatieruimte is voor een belangrijk deel afhankelijk van de juiste classificatie van kosten en opbrengsten door het college. De term "incidenteel" is namelijk niet eenduidig gedefinieerd in het BBV.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

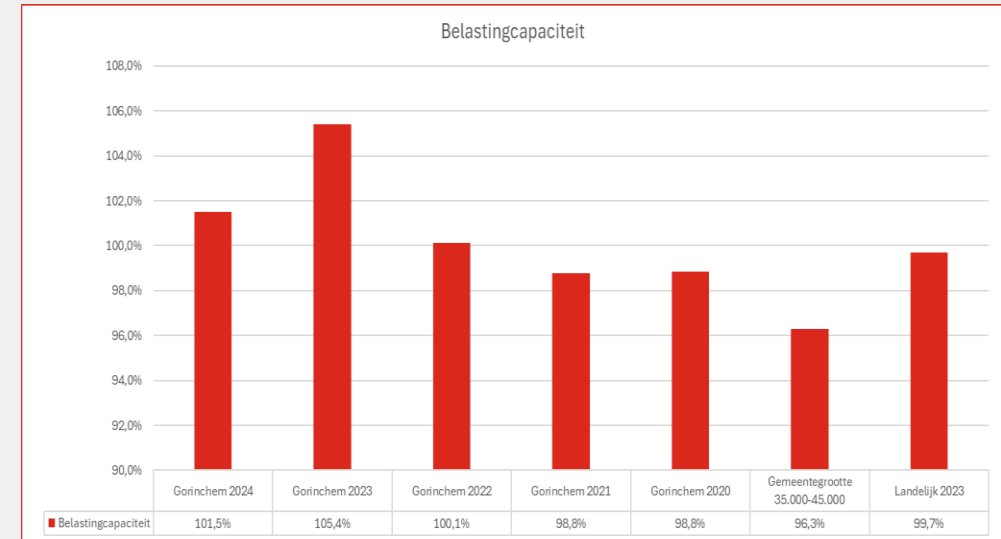
Onze analyse van uw financiële positie

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend als de verhouding tussen de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning in uw gemeente en de landelijke gemiddelde woonlasten voor hetzelfde huishouden over het laatst bekende begrotingsjaar. Hiervoor hebben wij 2024 gebruikt. Om de berekeningen te maken hebben wij de definities aangehouden van het kennisinstituut Coelo. Dit instituut gaat voor de bepaling van het gemiddelde bedrag aan OZB uit van de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in uw gemeente. Wij hanteren de methodiek van Coelo, omdat deze gegevens via openbare bronnen beschikbaar zijn. Hierdoor is de vergelijking met andere gemeenten beter te maken.

Dit is echter een andere methodiek dan die u zelf hanteert. In de paragraaf Lokale heffingen heeft het college een analyse gemaakt van de lokale lastendruk door ook de OZB mee te wegen voor huurwoningen. Dit geeft een ander beeld dan de grafiek die we hiernaast hebben afgebeeld..

De omvang van de belastingcapaciteit in uw gemeente is 101,5% en ligt hiermee net iets boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang is het wel 5%-punten hoger. Dit betekent dat de woonlasten voor inwoners van de gemeente Gorinchem relatief hoog zijn. Het betekent ook dat u ten opzichte van andere gemeenten de komende jaren minder mogelijkheden hebt om de belastingverhoging te gebruiken als structureel algemeen dekkingsmiddel.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Kengetallen BBV

Weerstandsvermogen

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze analyse van uw weerstandsvermogen

In de paragraaf Weerstandsvermogen is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen van uw gemeente per 31 december 2024. Eerder in dit rapport hebben wij een aangegeven dat wij positief aankijken tegen de leesbaarheid en informatiewaarde van de paragraaf Weerstandsvermogen. In deze paragraaf gaan we dieper in op de analyse die door het college gemaakt is.

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële risico's die de gemeente loopt en de buffers die gemeente vrij beschikbaar heeft om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Uit de analyse van het college blijkt dat het weerstandsvermogen in 2024 is toegenomen van 1,4 naar 1,6. Hiermee voldoet de ratio aan de genormeerde bandbreedte van 1,4-2,0 die uw raad heeft gesteld.

Objectiviteit van de benodigde weerstandscapaciteit

Een belangrijk nadeel van de benodigde weerstandscapaciteit is dat deze subjectief is. Het is volledig afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement en de mogelijkheid om de maximale omvang en kans van voordoen van de risico's te bepalen. In de praktijk is dit vaak weerbarstiger dan uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt.

Zoals wij in onze managementletter aan het college hebben opgenomen, is het risicomanagement bij uw gemeente nog onvoldoende een onderdeel van de normale bedrijfsvoering. Het risicomanagementproces, waaronder het denken en handelen vanuit risico's, wordt nog niet integraal beleefd en toegepast in de organisatie. Hierdoor kan niet zomaar gesteld worden dat de risico's die genoemd zijn in de paragraaf juist en volledig zijn. Wel vormen ze naar onze mening een goede afspiegeling van het risicoprofiel van uw gemeente in vergelijking met andere gemeenten.

Uw weerstandsvermogen nader geanalyseerd

De financiële omvang van de risico's is licht gestegen van EUR 20,7 miljoen naar EUR 21,3 miljoen. Hierbij zijn per saldo de verwachte rente- en kostenstijgingen de belangrijkste redenen van deze toename. Een groot deel van de door u berekende benodigde weerstandscapaciteit heeft betrekking op risico's die direct of indirect met uw investeringsambitie te maken hebben.

De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen van EUR 28,7 miljoen naar EUR 33,9 miljoen. Deze toename zit vooral in de verbetering van het meerjarige begrotingssaldi. Deze was vorig jaar EUR 1,6 miljoen negatief. Dit jaar gaat het om een positief bedrag van EUR 2,3 miljoen. Het meerjarige begrotingssaldo betreft de optelling van de begrotingssaldi over de periode 2025-2028. Hierbij wordt er wel vanuit gegaan dat de nieuwe taakstellingen uit de begroting 2025 worden gerealiseerd. De totale omvang van deze taakstellingen bedraagt EUR 1,8 mln. Mocht dit niet lukken, dan daalt het weerstandsvermogen naar 1,5.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Schattingen binnen het fysiek domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2024 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering immateriële vaste activa	Evenwichtig
Waardering materiële vaste activa	Evenwichtig

Schattingen gehanteerd bij waardering van grondexploitaties

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico’s stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In de tabel op de volgende pagina zijn onze bevindingen weergegeven.

Rentetoerekening aan jaarschijven aangepast aan wijziging BBV

De wijze waarop de toerekening van de rente aan de grondexploitaties moet plaatsvinden is gelijk getrokken aan de rentetoerekening aan andere activa. Voorheen mocht alleen rente worden toegerekend op basis van de werkelijke rente over het vreemd vermogen van de gemeente. Met de wijziging vindt rentetoerekening plaats op basis van de reguliere omslagrente. De verwachting is dat deze wijziging zal leiden tot hogere rentelasten in de grondexploitaties.

Wij hebben geconstateerd dat het college bij de actualisaties van de grondexploitaties per 1 januari 2025 rekening heeft gehouden met deze wijziging in het BBV. Daarom achten wij de schatting van de gehanteerde rekenrente evenwichtig.

De rekenrente die is gebruikt voor de actualisatie per 1 januari 2025 bedraagt 1,4%. Vorig jaar was dit percentage nog 1,04%.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Managementschatting	Oordeel	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	Evenwichtig	Zie onderbouwing op de <u> vorige </u> pagina.
Kostenstijging	Evenwichtig	De verwachte kostenstijging voor grond-, weg- en waterbouw bedraagt 4,0% voor 2025 en 2026, 3,0% voor 2027 en 2,0% voor de jaren daarna. Voor plankosten zijn deze percentages 6,0% voor 2025, 4,0% voor 2026, 3,0% voor 2027 en 2,0% voor de jaren daarna. Deze percentages vallen binnen het interval dat extern specialist Metafoor geeft in haar Outlook Grondexploitaties 2025. Op basis hiervan vinden wij de kostenschattingen evenwichtig.
Opbrengstenstijging	Evenwichtig	De gehanteerde opbrengstenstijging kent een differentiatie naar soort vastgoed (woningbouw, sociale woningbouw, bedrijventerrein). De indexatie voor sociale woningbouw is over de hele periode vastgesteld op 1%. Voor reguliere woningbouw daalt de jaarlijkse indexatie van 9% naar 7% naar 5% om vanaf 2028 langjarig op 2% uit te komen. Voor bedrijventerreinen wordt vanaf 2025 structureel een indexatie van 2% ingerekend. Deze percentages sluiten aan bij de visie die extern specialist Metafoor geeft in haar Outlook Grondexploitaties 2025. Op basis hiervan vinden wij de schattingen evenwichtig.
Gehanteerde programmering	Evenwichtig	De programmering van de grondexploitaties is gebaseerd op actuele omstandigheden van de markt, gemaakte afspraken met marktpartijen. interne en externe adviezen, onderzoeken en politieke uitgangspunten ten aanzien van woningbouw en werkgelegenheid. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden.
Verkoopprijzen	Evenwichtig	De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitaties zijn gebaseerd op de Uitvoeringsnota Grondprijzen 2024. De grondprijzen in deze nota liggen in lijn met openbare bronnen, zoals Funda. Daarom achten wij de schattingen evenwichtig.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Grondexploitaties zijn geactualiseerd.

Als onderdeel van de jaarafsluiting heeft er een actualisatie van de grondexploitaties plaatsgevonden. Op de volgende pagina hebben wij de resultaten hiervan grafisch weergegeven.

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is toegenomen met EUR 1,9 miljoen tot EUR 51,2 miljoen. De reden hiervoor is dat de opbrengsten in 2024 lager zijn geweest dan de investeringen die gedaan zijn. Hieronder hebben wij dit samengevat.

De totale investeringen in 2024 bedragen EUR 4,9 miljoen en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Investering	Bedrag in EUR miljoen
Bouw- en woonrijp maken en andere inkopen	4,1
Uren interne medewerkers	0,3
Rentetoerekening	0,5

Tegenover de investeringen staan opbrengsten voor een totaalbedrag van EUR 2,1 miljoen. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Opbrengsten	Bedrag in EUR miljoen
Verkoop grond	1,7
Ontvangen subsidies	0,4

Met de investeringen en verkopen is een verschil van EUR 2,8 miljoen verklaard. Het resterende verschil van EUR 0,9 miljoen in de boekwaarde wordt veroorzaakt door de tussentijdse winstneming op de grondexploitaties Oost II en Lingewijk Noord en de storting in de verliesvoorziening grondexploitaties.

Het totale verwachte resultaat uit de nog actieve grondexploitaties op basis van eindwaarde bedraagt een verlies van EUR 5,5 miljoen (NCW: EUR 2,5 miljoen verlies). Vorig jaar was dit nog een verlies van EUR 11,7 miljoen (NCW: EUR 8,7 miljoen). Op eindwaarde is het verwachte boekhoudkundige verlies in de jaarrekening derhalve EUR 6,1 miljoen lager. De reden van deze verbetering is dat de exploitaties Mollenburg en Lingewijk Noord zijn afgesloten. De totale resultaatverwachting op eindwaarde van deze grondexploitaties was een verlies van EUR 7,1 miljoen. Dit resultaat zit niet meer besloten in de actieve grondexploitaties. Dit is ook de reden dat de verliesvoorziening in de jaarrekening 2024 veel lager is dan de verliesvoorziening vorig jaar.

Op basis van bovenstaande analyse is het verwachte resultaat uit de grondexploitaties die zowel in 2023 als 2024 actief zijn, feitelijk met EUR 1,0 miljoen verslechterd. Dit wordt veroorzaakt door de grondexploitatie Groote Haar. Aan dit lagere resultaat liggen veel factoren ten grondslag, waaronder de kosten vanwege netcongestie en een nieuwe kostenraming voor het bouwrijp maken. Een volledige analyse is opgenomen in het MPG 2025.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

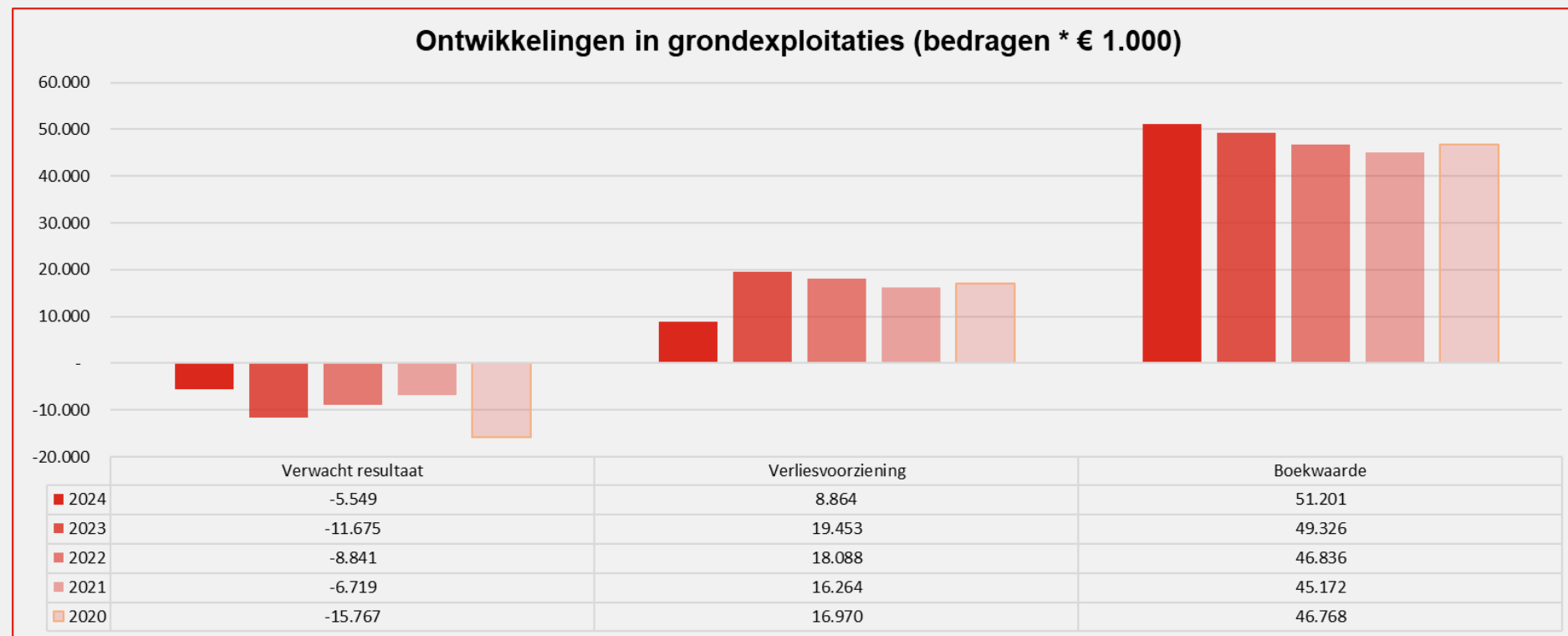

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het fysiek domein

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Schattingen binnen het sociaal domein zijn evenwichtig.

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2024 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Nog te betalen zorgkosten	Evenwichtig

Prestatielevering WMO beter geborgd

Vorig jaar is voor het vaststellen van de prestatielevering van WMO-zorg gebruik gemaakt van productieverantwoordingen van de zorgleveranciers, omdat de gemeente zelf beperkt inzicht had in de prestatielevering. Dit jaar heeft de gemeente bij heronderzoeken van zorg ook vragen gesteld over de levering en kwaliteit van zorg uit het verleden. Met deze werkzaamheden, houdt de uw organisatie zicht op de prestatielevering van zorg. Hierdoor zijn er geen onzekerheden meer in de prestatielevering van de zorg.

Het houden van deze onderzoeken zorgt er niet alleen voor dat de levering van zorg intern kan worden vastgesteld, maar kan ook breder voordelen opleveren. De gemeente kan hiermee namelijk ook informatie inwinnen over de tevredenheid en de effectiviteit van de geleverde zorg. Deze gegevens kunnen de reeds ingezette data-analyses op de zorgkosten en zorgprestaties verder ontwikkelen.

Inzicht in zorgkosten is verbeterd

De beheersing van de zorgkosten, in het bijzonder de kosten voor jeugdzorg, blijft een punt van aandacht. Mede door de (landelijke) stijging van zorgtarieven en de toenemende vraag naar zorg, zijn de kosten de afgelopen jaren fors toegenomen. De gemeente zet vol in op data-analyse om het inzicht in de kosten te vergroten.

Wij hebben geconstateerd dat er goede stappen gezet zijn in de ontwikkeling van de financiële dashboards. Hiermee is uw gemeente een voorloper als het gaat om kostenbeheersing in het sociaal domein. Dit heeft er onder andere toe geleid dat de afwijking van de werkelijke zorgkosten in de jaarrekening 2024 ten opzichte van de bijgestelde begroting beperkt is. Desondanks zien we mogelijkheden om de dashboards verder door te ontwikkelen: Een belangrijke aanbeveling die wij hierbij willen doen is om de informatie uit het dashboard af te stemmen op de informatiebehoefte. Het financiële dashboard is op dit moment voornamelijk ingericht op basis van het aanbod aan beschikbare informatie en minder op basis van de behoefte. Een voorbeeld hiervan is dat het dashboard op dit moment voornamelijk kwantitatieve gegevens bevat over verstrekte zorg. Data hierover zijn al beschikbaar en is daarom relatief eenvoudig te ontsluiten. Deze data zouden bijvoorbeeld aangevuld kunnen worden met meer kwalitatieve data over de effectiviteit van de geleverde zorg.

In de begroting zijn een beperkt aantal indicatoren aanwezig waarmee de gemeente inzicht krijgt in de ontwikkeling van het sociaal domein. Daarnaast wordt periodiek de beleidsmonitor Sociaal Domein gedeeld met de gemeenteraad. In deze monitor worden de effecten uit het sociaal domein langs verschillende onderwerpen inzichtelijk gemaakt door middel van diverse indicatoren. Wij hebben onze complimenten gegeven voor deze monitor.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Wij hebben een analyse uitgevoerd van de kosten van uw sociaal domein. Hierbij hebben wij onderscheid gemaakt in de aard van de kosten en deze vergeleken met de primaire en bijgestelde begroting, alsmede met de werkelijke kosten over vorig jaar.

Primaire begroting is naar boven bijgesteld

In de grafiek op de volgende pagina hebben wij de opbouw en ontwikkeling van de totale kosten in het sociaal domein opgenomen. De primaire begroting van het sociaal domein ging uit van EUR 68,7 miljoen aan totale kosten. In de tussentijdse rapportages is dit bijgesteld naar EUR 77,6 miljoen. De bijstelling geeft een indicatie dat de totale kosten in het sociaal domein bij de primaire begroting te laag waren ingeschat. Dit heeft de organisatie echter proactief gesignaleerd en gecorrigeerd in de tussentijdse rapportages in 2024. De toename van de verwachte kosten heeft plaatsgevonden op alle deelgebieden, maar in het bijzonder op participatie. Op hoofdlijnen kan de aangepaste begroting als volgt worden gespecificeerd:

- Exploitatiekosten opvang ontheemden Oekraïne (EUR 4,0 miljoen)
- Autonome stijging zorgkosten (EUR 2,0 miljoen)
- Aanpassing bijstandsbudgetten (EUR 2,0 miljoen)

Wij merken op dat de aanpassingen, behoudens de autonome stijging van de kosten jeugdzorg, worden gecompenseerd door hogere Rijksbijdragen.

Opvang ontheemden hebben minder gekost dan verwacht

De werkelijke kosten van het sociaal domein over 2024 bedragen EUR 74,7 miljoen en zijn hiermee EUR 2,9 miljoen (4,1%) lager dan in de bijgestelde begroting werd verwacht. De belangrijkste reden hiervan zijn de lagere kosten voor de omvang van ontheemden uit de Oekraïne (EUR 2,4 miljoen) in verband met de latere realisatie van de opvanglocatie aan de Kleine Schelluinsekade. Het college heeft een gedetailleerde toelichting opgenomen als onderdeel van de verantwoording van het programma sociaal domein.

Uitsluitend kijkend naar de zorgkosten (Wmo en jeugdzorg), hebben wij het college complimenten gegeven voor het feit dat deze zorgkosten minimaal afwijken van de bijgestelde begroting. Onze ervaring is dat het juist inschatten van de zorgkosten, met name voor de jeugdzorg, erg complex is. Ook dit jaar zien wij bij onze klanten omvangrijke verschillen. Bij uw gemeente is deze afwijking slechts EUR 0,3 miljoen (1,5%).

Kosten sociaal domein in 2024 met 6,2% toegenomen

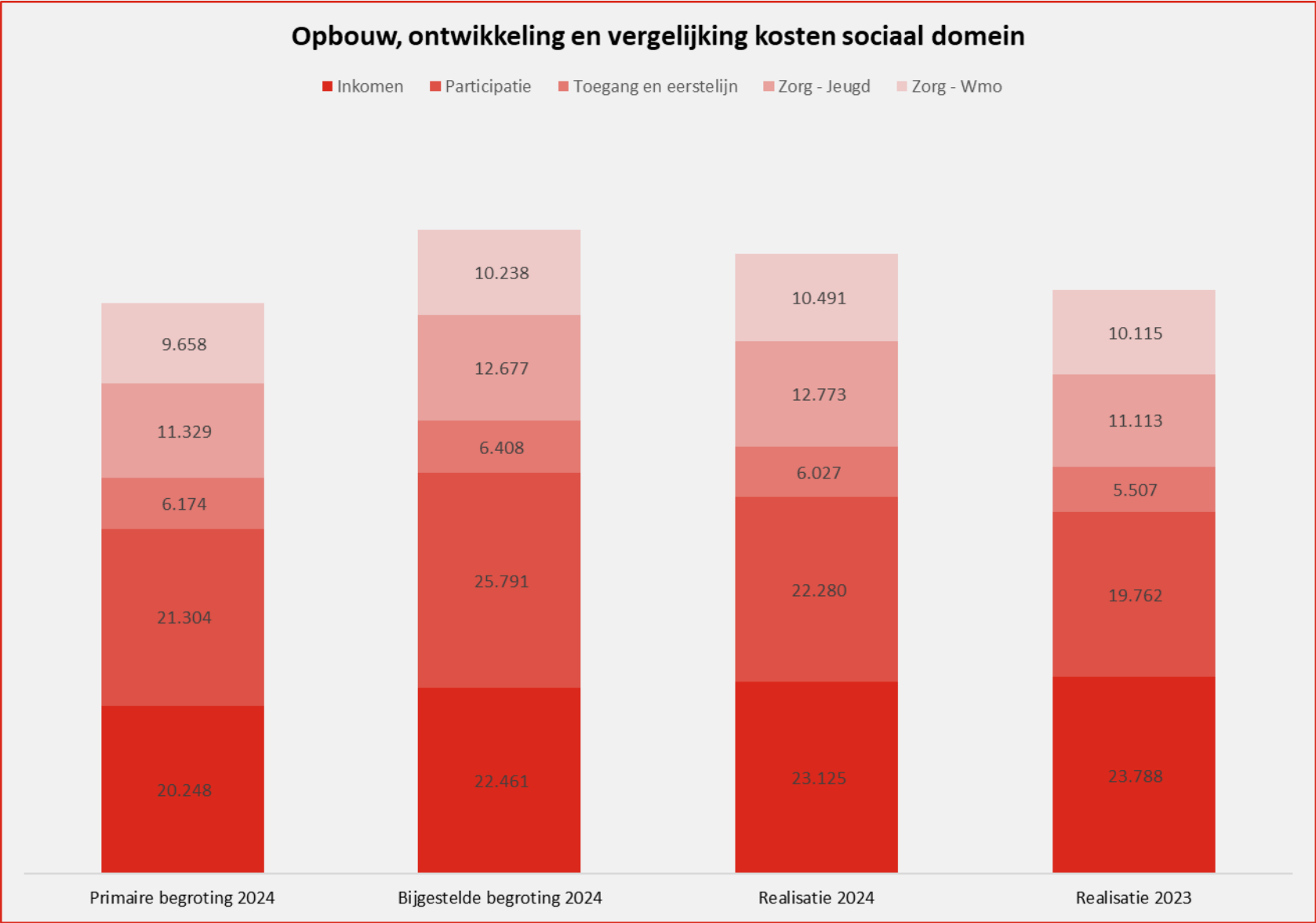
De kosten van het sociaal domein zijn met EUR 4,4 miljoen (6,2%) toegenomen ten opzichte van 2023. Een belangrijkste reden hiervoor betreft de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Dit wordt deels gecompenseerd met hogere rijksbijdragen.

Een ander negatief effect op het resultaat ten opzichte van 2023 is de autonome kostenstijging van zorgkosten. Deze zijn in toegenomen van EUR 21,2 miljoen in 2023 naar EUR 23,2 miljoen in 2024. Dit betreft vooral een toename van de kosten voor de jeugdzorg vanwege de hogere vraag naar, in het bijzonder, gespecialiseerde jeugdzorg.

-
 Samenvatting
-
 Jaarrekening
-
 Informatiewaarde jaarverslag
-
 Financiële positie
-
 Bevindingen controle
- Fysiek domein
- Sociaal domein
- Bedrijfsvoering
-
 Interne beheersing
-
 Speerpunten van de gemeenteraad
-
 Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van het sociaal domein

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar

Het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2024 aanvaardbaar zijn.

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2024 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen. Indien wij oordelen dat een schatting niet evenwichtig is, hebben wij dit oordeel nader toegelicht.

Managementschatting	Oordeel
Waardering financiële vaste activa	Evenwichtig
Waardering kortlopende vorderingen	Evenwichtig
Waardering pensioenvoorziening wethouders	Evenwichtig
Waardering voorziening spaarverlof	Evenwichtig

APPA voorziening berekent op basis van huidige grondslagen

De Rijksoverheid heeft besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in het pensioenfonds ABP ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. Dat betekent dat per die datum de genoemde voorzieningen toereikend moeten zijn om de collectieve waardeoverdracht naar het ABP te kunnen dekken.

Omdat het ABP strengere rekenregels hanteert voor de berekening van de pensioenverplichtingen, zal de overgang (negatieve) gevolgen hebben voor uw gemeente. Om deze gevolgen goed in te kunnen schatten, is een gezamenlijk onderzoek gestart van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Dit onderzoek is nog niet afgerond, maar de eerste resultaten geven een indicatie dat de voorziening met de nieuwe rekenregels fors hoger uit zal vallen.

Het college heeft besloten om, in afwachting van het onderzoek naar de financiële gevolgen van de wijziging, de APPA-voorziening in de jaarrekening 2024 te berekenen volgens de bestaande APPA-rekenregels. Dit heeft, samen met enkele waardeoverdrachten, geleid tot een dotatie van de voorziening van EUR 0,7 miljoen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Fysiek domein

Sociaal domein

Bedrijfsvoering

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

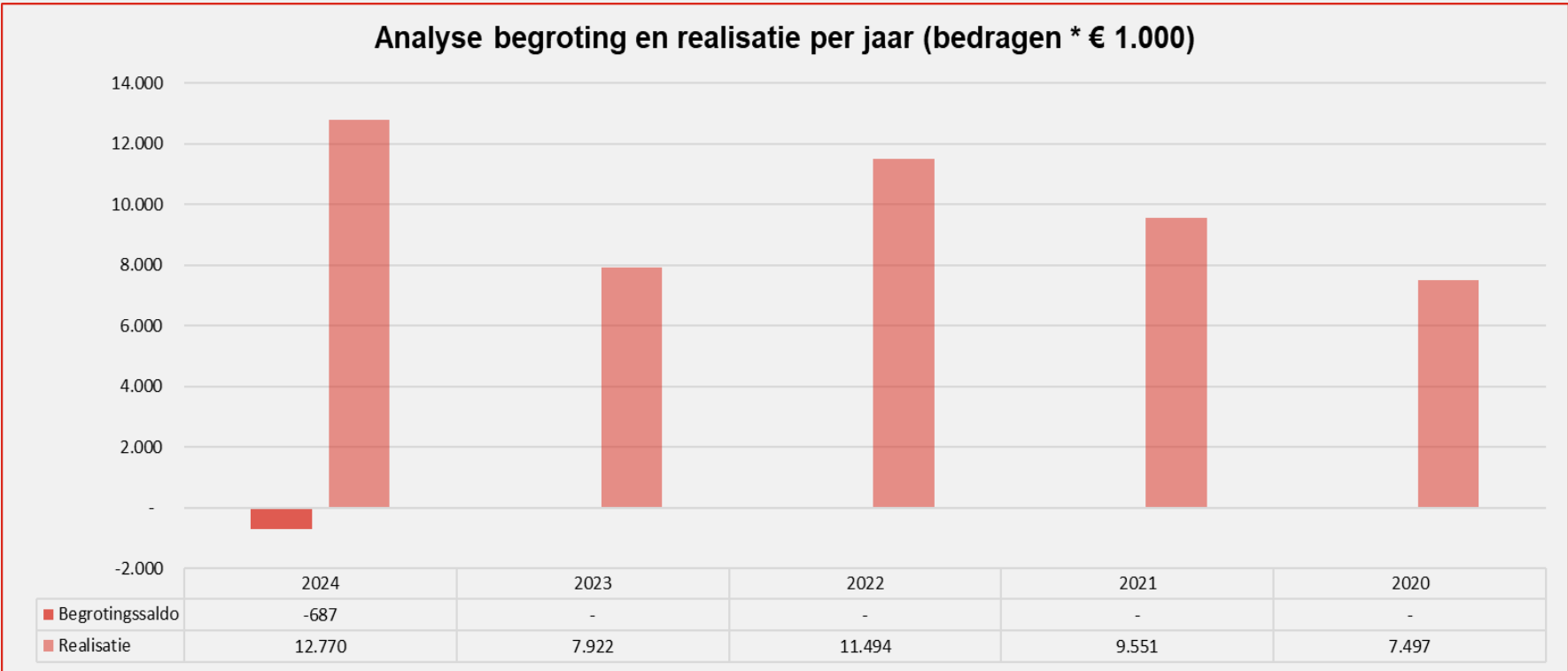
Bijlagen

Onze belangrijkste bevindingen en analyses ten aanzien van de bedrijfsvoering

Voorspellende waarde van het begrotingssaldo kan worden verbeterd

Het resultaat in de jaarrekening 2024 is uitgekomen op EUR 12,8 miljoen. In de bijgestelde begroting werd een negatief resultaat verwacht van EUR 0,7 miljoen. Dit is een verschil van EUR 13,5 miljoen met de werkelijkheid. De belangrijkste oorzaken zijn door het college toegelicht in paragraaf 1.2 van de jaarstukken.

Hoewel een aantal afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de werkelijkheid op het laatste moment bekend waren, is een belangrijke oorzaak van het relatief hoge verschil tussen de bijgestelde begroting en realisatie dat budgetten niet worden opgemaakt. Naar onze mening is dit een indicatie dat de kwaliteit van de bijgestelde begroting beter kan. Dit blijkt ook uit de analyse van de verschillen die wij hieronder hebben gemaakt over de laatste vijf jaar. Wij raden u aan om het college te verzoeken om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het voorspellende vermogen van de bijgestelde begroting te verbeteren.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening

In dit onderdeel van ons accountantsverslag geven wij ons beeld van (de kwaliteit van) het afsluitproces en de totstandkoming van de jaarrekening.

Wij zijn tevreden met de wijze waarop het afsluitproces en de jaarrekeningcontrole zijn verlopen. Bij de start van de controle waren de door ons gevraagde documenten voor het grootste deel beschikbaar, waardoor we een goede start hebben kunnen maken met onze controlewerkzaamheden. Daarnaast waren de aangeleverde dossiers overzichtelijk opgesteld en werden vragen snel en duidelijk beantwoord. Dit heeft ervoor gezorgd dat we een soepel proces met elkaar hebben kunnen doorlopen.

Beperkt aantal correcties naar aanleiding van onze controle

Een indicatie voor de kwaliteit van het afsluitproces is het aantal correcties dat voorkomt uit onze controle. Wij hebben geen correcties met een materieel effect voorgesteld.

Wij hebben bij het doorlopen van de eerste versie van de jaarrekening kleine onjuistheden geconstateerd in de toelichtingen. Deze zijn allemaal gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

In onze boardletter hebben wij aangegeven dat de interne beheersing van uw organisatie als geheel (alle drie lijnen) voor ons voldoende is om tot een goedkeurende controleverklaring te komen en voor het college om een goed onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording te kunnen afgeven. Als voorwaarde geldt wel dat uw derde lijn en wij veel gegevensgerichte detailwerkzaamheden uitvoeren.

Tegelijkertijd constateren we dat de kwaliteit van de interne beheersing binnen de eerste en tweede lijn van uw gemeente op onderdelen verbeterd kan worden. In onze managementletter aan het college zijn diverse bevindingen en aanbevelingen opgenomen die u hierbij kunnen ondersteunen. Ook in de diverse rapportages van Concerncontrol naar aanleiding van de uitgevoerde interne controles en de Voortgangsrapportage Administratieve organisatie en interne controle zijn zeer waardevolle aanbevelingen opgenomen.

We zien dat er op het gebied van uw interne beheersing het afgelopen jaar veel is ontwikkeld en voorbereid. Voorbeelden hiervan zijn de implementatie van het nieuwe financiële systeem, de uitbesteding van de belastingen en de verbeteringen in het subsidieproces. De resultaten van deze ontwikkelingen zullen pas in 2025 zichtbaar worden. Daarom hebben wij bij onze interim-werkzaamheden de resultaten van deze ontwikkelingen nog niet kunnen vaststellen. Wij vinden het echter (zeer) positief dat de verbeteringen in gang gezet zijn. Dit geeft aan dat het college en management de urgentie zien om verbeteringen te realiseren.

Op de volgende [pagina](#) hebben wij voor de belangrijkste processen onze visie gegeven op de kwaliteit van de interne beheersing in het kader van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording, inclusief de vooruitgang ten opzichte van het voorgaande jaar. Hierbij merken wij op dat deze voortgang op basis van de situatie van 2024 is, veel verbeteringen worden in de loop van 2025 pas zichtbaar.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
Afsluitproces	
Overzicht processen	
Frauderisico's	
IT-omgeving	
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen

Ons beeld van de interne beheersing vanuit de interim-controle (zoals opgenomen in de boardletter)

Proces	Status	Tov 2023	Belangrijkste reden classificatie niet-groen
Debiteuren en verkoopfacturatie	●	Gelijk	Veel handmatige werkzaamheden; hoge foutgevoeligheid
Omgevingsvergunningen	●	Gelijk	Geen koppeling tussen Powerbrowser en financieel systeem
Ontvangen subsidies	●	Gelijk	Geen subsidieregister; volledigheid en prestatielevering niet gewaarborgd
Huren en pachten	●	Gelijk	Grotendeels handmatig proces
Treasury	●	Gelijk	Dynamische planning ontbreekt, actualisatie met investeringsagenda kan beter
Inkopen en factuurverwerking	●	Gelijk	Prestatielevering niet gewaarborgd en niet altijd aantoonbaar
Betalingsorganisatie	●	Gelijk	
Aanbestedingen	●	Beter	Europese aanbesteding beter beheerst; aandacht nodig voor contractmanagement
Personeel- en salarisadministratie	●	Beter	Meer stabiliteit in bezetting, processen komen beter op orde
Wmo	●	Gelijk	
Jeugd (uitbesteed)	●	Gelijk	
Verstrekten subsidies	●	Beter	Maatschappelijk effect is niet altijd inzichtelijk, verbeteringen ingezet
Belastingopbrengsten	●	Gelijk	Proces is kwetsbaar gebleven in 2024; vanaf 2025 uitbesteed
Participatiewet (uitbesteed)	●	Gelijk	
Memoriaalboekingen	●	Gelijk	Geen functiescheiding tussen initiëren en uitvoeren boekingen
Risicomanagement	●	Beter	(Fraude)risicomanagement niet geborgd; instrumentarium wel aanwezig

Legenda	Betekenis
●	Urgente bevindingen in het proces; materiële bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
●	Belangrijke bevindingen in het proces; geen bedreiging voor de getrouwheid en rechtmatigheid
●	Geen belangrijke bevindingen in het proces

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw risicomanagementproces, inclusief frauderisico's

Frauderisico's deels opgenomen in werkzaamheden derde lijn

Fraude blijft binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Binnen de gemeente Gorinchem is er door de derde lijn een frauderisicoanalyse opgesteld die door de directie is bekrachtigd. Deze analyse heeft voldoende diepgang en is daarom ook een goede basis om frauderisico's te beheersen.

We zien dat frauderisicomanagement voornamelijk is belegd bij de derde lijn. Naar onze mening zou beheersing van frauderisico's ook onderdeel moeten uitmaken van de primaire processen. Het is naar onze mening daarom van belang dat in de uitwerking van de frauderisicoanalyse door en in de eerste en tweede lijn beheersmaatregelen worden doorgevoerd.

Verantwoordelijkheid voor fraude ligt bij de raad en het college

De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude ligt bij zowel de raad als het college van burgemeester en wethouders. Het is onze verantwoordelijkheid om door planning en uitvoering van de controle een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel vrij is van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Fraude in de controleverklaring

Wij zijn verplicht om in onze controleverklaring een aparte sectie op te nemen over fraude. Hierin staat welke werkzaamheden wij hebben uitgevoerd om frauderisico's te onderkennen die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang en om deze risico's te mitigeren. In de verklaring zullen wij ook opnemen wat de belangrijkste waarnemingen en uitkomsten zijn van deze werkzaamheden.

Frauderisico's in onze controle

Naast het betrekken van de interne frauderisicoanalyse hebben wij op basis van onze beroepsregels de volgende (aanvullende) werkzaamheden uitgevoerd in het kader van fraude:

- Tijdens overleggen met de I&O vergadering, het college en de gemeentesecretaris zijn frauderisico's aan de orde gekomen;
- Beoordelen of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding geven tot een verhoogd frauderisico;
- Beoordelen of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Integrale analyse van de financiële administratie op ongebruikelijke boekingen, zoals onverwachte verschuivingen tussen budgetten en/of kredieten;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Nadere werkzaamheden ten behoeve van een proces/transactie in het kader van onvoorspelbaarheid.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn tot op heden geen bijzonderheden voortgekomen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Afsluitproces

Overzicht processen

Frauderisico's

IT-omgeving

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Ons beeld van uw IT-omgeving en innovatie in de interne beheersing

Algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij een IT-audit naar de opzet van de algemene IT-beheersmaatregelen uitgevoerd. Dit zijn de beheersmaatregelen die uw organisatie heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de IT-systemen betrouwbaar en integer zijn. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Hierbij richten wij ons op de voor de jaarrekening belangrijkste applicaties.

We hebben geen IT-auditwerkzaamheden uitgevoerd op applicaties die in 2025 worden vervangen, zoals Decade en Spendcloud. Wel hebben wij het implementatie- en migratieproces van de nieuwe financiële applicatie Key2Financiën beoordeeld, alsmede de algemene IT-beheersmaatregelen daarbinnen.

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Over het algemeen hebben wij geen kritische bevindingen geconstateerd en zien wij dat de beheersing van een adequaat niveau is.

Informatiebeveiliging is voldoende op orde

Op het gebied van informatiebeveiliging zien wij dat een beleidsmatige en gestructureerde aanpak wordt gehanteerd aan de hand van de wettelijk verplichte normenkaders. Vanuit het beleid worden de tactische en operationele aspecten van de informatiebeveiliging verder uitgewerkt en geconcretiseerd in een jaarplan.

Uit het jaarplan 2024-2025 blijkt dat de afgelopen jaren actiepunten zijn gedefinieerd en opgepakt om informatiebeveiliging in lijn met de BIO te brengen en informatiebeveiligingsincidenten te voorkomen. Op basis van inspectie van de risico-inventarisatie en evaluatie blijkt dat er van de 34 bedreigingen nog 5 bedreigingen met een hoog risico van toepassing zijn. Op de betreffende bedreigingen hebben acties plaatsgevonden gedurende 2024 (zoals uitvoering penetratietests en bewustwordingsacties). Gezien de aard van de bedreigingen zal blijvende aandacht noodzakelijk zijn.

Proces tot livegang Key2Financiën is goed verlopen

De organisatie is in 2025 overgegaan naar de financiële applicatie Key2Financiën (K2F). Wij hebben geconstateerd dat het implementatieproces tot het moment van livegang goed is verlopen. Vooral de kritische houding tijdens de testfase van de leden van de stuurgroep en de leden van de diverse werkgroepen heeft gezorgd voor een kwalitatief goede inrichting en werking van de applicatie.

Daarnaast hebben wij geconstateerd dat het project gedegen en beheerst is geleid en uitgevoerd. Dat wil niet zeggen dat gedurende het proces alles goed gegaan is. Wel zijn de risico's goed inzichtelijk gemaakt en beheerst.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Bij de uitvoering van de controle heeft de gemeenteraad de mogelijkheid gekregen om ons speerpunten mee te geven. Dit zijn aspecten van de organisatie, bedrijfsvoering of jaarrekening die in het verlengde van onze reguliere controle liggen, maar waarover wij met meer aandacht en diepgang zullen rapporteren in ons accountantsverslag.

Voor 2024 heeft de gemeenteraad ons de volgende speerpunten meegegeven:

- Interne beheersing met betrekking tot de rechtmatigheid van de SISA-regelingen
- Financiële beheersing van het Integraal Huisvestingsplan, inclusief de spaarcomponent
- Interne beheersing van grote projecten, waaronder theater De Nieuwe Doelen en Banneweg

Interne beheersing rechtmatigheid Sisa-regelingen

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatige uitvoering van de Sisa-regelingen ligt bij de eerste lijn in de vakafdeling waarbinnen de regeling past. Er is echter geen vastomlijnd proces om de rechtmatigheid van de regelingen uit te voeren. Het is aan de behandelende ambtenaren zelf om zich ervan te verzekeren dat de gemaakte kosten passen binnen de wet- en regelgeving. Wel zijn de randvoorwaarden opgenomen in diverse verordeningen, waaronder de Algemene Subsidieverordening.

De eerste lijn wordt bij haar verantwoordelijkheid ondersteund door de tweede lijn. Dit is echter veelal achteraf bij de analyses ten behoeve van de P&C producten. De ondersteuning is naar onze mening (nog) geen waarborg dat de uitgaven daadwerkelijk passen binnen de wet- en regelgeving.

Om de eerste en tweede lijn te helpen dat de rechtmatigheid van de uitgaven binnen de Sisa-regelingen beter geborgd wordt, hebben wij dit jaar de applicatie MijnSisa geïntroduceerd. Deze applicatie biedt kennisbronnen aan de behandelende ambtenaren en geeft structuur in de vastlegging van de inkomsten en uitgaven.

Deze introductie heeft echter laat in 2024 plaatsgevonden, waardoor de medewerkers er ten behoeve van de jaarrekening 2024 nog geen optimaal gebruik van hebben kunnen maken. We zullen met de organisatie in overleg blijven om te zorgen dat deze applicatie de medewerkers zo goed mogelijk ondersteund.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Financiële beheersing van het Integraal Huisvestingsplan

Wij hebben kennis genomen van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2023-2038 (IHP). Uit dit plan blijkt een uitdagende ambitie om over een periode van 20 jaar een bedrag van ruim EUR 130 miljoen te investeren in onderwijshuisvesting.

Om het plan te kunnen financieren heeft u in de Perspectiefnota 2024 het spaarsysteem voor de onderwijshuisvesting vastgesteld. Dit systeem komt erop neer dat er een nieuwe investeringsreeks in de begroting is opgenomen van € 1 mln. per jaar, passend binnen het investeringsplafond. Hiermee spaart u voor de investeringen in onderwijshuisvesting in de komende jaren.

Daarnaast heeft u een Reserve onderwijshuisvesting gevormd waaraan jaarlijks eventuele onderuitputting van de kapitaallasten wordt toegevoegd. Tenslotte worden alle (netto-)opbrengsten van herontwikkellocaties van voormalige schoolgebouwen toegevoegd aan deze reserve, alsmede 50% van de positieve jaarrekening-resultaten indien het weerstandsvermogen hoger is dan 2.

Dit betekent dat de Reserve onderwijshuisvesting een belangrijke buffer is om de grote investeringen in onderwijshuisvesting te dekken. In 2024 is de omvang van deze reserve afgenomen van EUR 0,5 miljoen naar EUR 0,3 miljoen. De belangrijkste reden voor deze afname is dat vanuit deze reserve een storting is gedaan in de afschrijvingsreserve voor de verbouwing van het schoolgebouw waarin het Omnia College is gehuisvest. Deze afschrijvingsreserve is in 2024 nieuw gevormd.

De dotatie aan de Reserve onderwijshuisvesting in 2024 bedraagt EUR 0,3 miljoen. Hiervan komt het grootste deel uit de resultaatbestemming 2023. EUR 38.000 komt uit het voordeel op de afschrijvingslasten in 2024. Omdat er geen overschot aanwezig is in de algemene reserves, vindt er op basis van de afspraken in de Perspectiefnota 2024 geen storting plaats vanuit de algemene reserve. Ook de komende jaren lijkt het weerstandsvermogen niet boven 2 te komen. Dit zou betekenen dat de Reserve onderwijshuisvesting mogelijk niet voldoende gevuld kan worden uit de jaarrekeningresultaten om alle lasten te dekken.

Dit is ook door het college onderkend. Daarom heeft zij in het voorstel voor de bestemming van het resultaat 2024 een incidentele storting opgenomen in deze reserve van EUR 1,5 miljoen. Wij erkennen dat deze storting nodig is om de reserve op niveau te krijgen. Voor de komende jaren voorzien we echter dat nog meer stortingen buiten de afspraken om in de Perspectiefnota 2024 nodig zullen zijn.

Wij hebben begrepen dat er geen direct verband aanwezig is tussen de Reserve onderwijshuisvesting en de afschrijvingsreserves. Ook is het niet de bedoeling van het college om de gehele opgave in het IHP te dekken met de Reserve onderwijshuisvesting. Per individuele investeringsbeslissing binnen het IHP wordt door het college beoordeeld of de reserve toereikend is om (een deel van) de investering te dekken, zoals is gebeurd bij de verbouwing van het schoolgebouw waarin het Omnia College is gehuisvest.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

U heeft ons specifieke speerpunten meegegeven

Interne beheersing van grote projecten

Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn:

- Op het moment van onze werkzaamheden waren veel projecten onderhanden of op het punt om te starten. Om dit inzichtelijk te houden is een projectenportfolio opgesteld. Dit overzicht vormt voor ons een bevestiging van onze eerdere constatering dat de ambities van de organisatie (te) hoog zijn. Wij zien dit vooral in het IHP. Wij hebben het college aanbevolen om een duidelijke prioritering en planning (in uren en middelen) mee te geven aan deze projecten, maar ook om de projectenportfolio tijdig te actualiseren. Op deze manier kunnen keuzes gemaakt worden over fasering en uitvoering van de projecten.
- Er is geen sprake van één interne beheersingsomgeving voor alle grote projecten, bijvoorbeeld in de vorm van een afgebakende projectorganisatie met standaard werkprocessen en beheersingsinstrumenten. In plaats daarvan wordt de interne beheersing vooral vormgegeven op projectniveau, waarbij de ervaring en voorkeur van de betreffende projectleider een grote rol speelt. Zo houdt de projectleider van het project Banneweg grip op de uitgaven en voortgang van het project door middel van haar eigen Excel-overzichten. Hoewel wij erkennen dat dit op projectniveau goed mogelijk is, zijn wij van mening dat uw organisatie, gezien de omvang van het aantal projecten en de middelen die hiermee gemoeid zijn, gebaat is bij meer structuur en standaardisatie van de interne beheersing van grote projecten, onafhankelijk van de projectleider. Hierbij kan gedacht worden aan een standaardopzet van voor- en nacalculaties, voortgangsrapportages, besluitvormende documenten, samenwerkingsvormen en evaluaties. Hierbij kan een belangrijke rol weggelegd zijn voor een nog op te zetten functie *projectcontrol* als aanjagers van de projectbeheersing.

- Tijdens de uitvoering van een project is er een (te) grote afstand tussen de eerste en tweede lijn, zowel in informatievoorziening, als communicatie en samenwerking. In de voorbereidingsfase van het project is deze samenwerking veel meer zichtbaar, maar na de definitieve besluitvorming is er geen gestructureerd proces ingericht ter ondersteuning van de projectleiders door de tweede lijn. Het is ons opgevallen dat juist deze tweede lijn de behoefte heeft om meer betrokken te zijn bij de uitvoering en bewaking van projecten, terwijl de eerste lijn hier het meest van profiteert.
- Voordat besluitvorming over projecten plaatsvindt worden, vaak door externe specialisten, gedetailleerde voorcalculaties opgesteld. Het tijdsverloop tussen deze voorcalculaties en de daadwerkelijk aanbesteding van de projectwerkzaamheden kan groot zijn. Een voorbeeld is het project Banneweg of de (ver)nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Wij hebben geconstateerd dat de initiële voorcalculatie niet altijd wordt geactualiseerd op prijspeil of wijzigingen in de scope. Tevens vindt er geen inflatiecorrectie plaats op de afgegeven investeringsbudgetten kleiner dan EUR 1,0 miljoen. Hierdoor zijn de ramingen die ten grondslag liggen aan de projectbeheersing niet in alle gevallen meer actueel en realistisch.
- Er worden tussentijds geen voortgangsrapportages opgesteld. Wij hebben begrepen dat hiervoor wel een model beschikbaar is, maar dat deze in de praktijk niet wordt gebruikt;
- Er worden achteraf niet structureel project- of evaluatie-rapportages opgesteld als sluitstuk van de P&C cyclus op projectniveau. Dergelijke rapportage kunnen inzicht geven in het verloop van het project en waardevolle leereffecten geven voor volgende projecten. Daarnaast kunnen ze dienen als intern verantwoordingsdocument richting de opdrachtgever.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
Actuele ontwikkelingen	
Sisa	
WNT	
Onafhankelijkheid	
Communicatie	
Urenbesteding	

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Wijzigingen in het BBV en BADO zijn definitief

Op 21 maart 2025 zijn de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) definitief geworden. Deze wijzigingen hebben een belangrijk effect op de rechtmatigheidsverantwoording en de accountantscontrole. De belangrijkste wijzigingen zijn:

BADO

- Geen afzonderlijke goedkeuringstolerantie meer voor fouten en onzekerheden, maar 2% voor fouten en onzekerheden opgeteld. Hiermee vervalt dus de grens van 1% respectievelijk 3%.
- De grondslag voor de goedkeuringstolerantie verandert naar de lasten exclusief dotaties reserves. De drempel voor een andere dan goedkeurende verklaring wordt derhalve lager.
- Als accountant moeten we nog steeds de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties vaststellen van de specifieke uitkeringen die opgenomen zijn in de Sisa-bijlage. Ons oordeel hierover moeten wij opnemen in een aparte sectie in de controleverklaring met als titel “Verklaring betreffende overige door wet en regelgeving gestelde eisen”.
- Ook voor deelverantwoordingen waarbij een afzonderlijke controleverklaring afgegeven moet worden, geldt de controletolerantie van 2%. Er kan echter gemotiveerd gekozen worden voor een andere omvangsbasis dan de totale lasten van de deelverantwoording als grondslag.
- De nieuwe tabel met af te geven oordelen luidt als volgt:

Materialiteit	Goedkeuring	Beperking	Oordeelonthouding of afkeuring
Fouten in de jaarrekeningen onzekerheden in de controle	<2%	>2% - <4%	>4%

BBV

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen in het BBV zijn:

- De rechtmatigheidsverantwoording wordt expliciet opgenomen in artikel 24 BBV als onderdeel van de jaarrekening. In het nieuwe artikel 58b is inhoud gegeven aan de inhoud van de rechtmatigheidsverantwoording en de verantwoordingsgrens.
- Er komt een 8ste verplichte paragraaf: Openbaarheid. In het nieuwe artikel 16a wordt opgenomen aan welke eisen deze nieuwe paragraaf moet voldoen.
- De verantwoordingsgrens die de gemeenteraad vaststelt in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording mag niet hoger zijn dan 2% van de lasten exclusief dotaties reserves. Hiermee kan de verantwoordingsgrens niet langer hoger zijn dan de goedkeurings-tolerantie van de accountant.
- Ook bij het bepalen of het college rechtmatig heeft gehandeld, dienen fouten en onduidelijkheden bij elkaar te worden opgeteld. Dit houdt in dat voor zover het totaalbedrag aan rechtmatigheids-fouten én onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid hoger is dan de verantwoordingsgrens, deze in het kader van de financiële rechtmatigheid opgenomen worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

De wijzigingen gaan in met ingang van de jaarrekening 2025.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
	Actuele ontwikkelingen
	Sisa
	WNT
	Onafhankelijkheid
	Communicatie
	Urenbesteding

Actuele ontwikkelingen die interessant kunnen zijn voor u

Notitie incidentele baten en lasten aangepast

Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht in de begroting van uw gemeente is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. In de begroting moet een limitatief overzicht van de incidentele baten en lasten worden gegeven. Dit verplichte (meerjarige) overzicht speelt een rol bij het vast kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht. Het is van belang dat het overzicht van incidentele baten en lasten betrokken wordt bij het presenteren van het structureel begrotingssaldo.

Om uw gemeente hierbij te ondersteunen heeft de Commissie BBV de notitie Structurele en incidentele baten en lasten opgesteld. Eind 2024 heeft de Commissie BBV deze notitie op een aantal belangrijke onderwerpen herzien als gevolg van de publicatie van de Notitie incidenteel-structureel voor het Bestuurlijk Overleg Financiële verhouding (BOFv) van 21 november 2023. In deze notitie zijn afspraken vastgelegd en verduidelijkingen opgenomen over de verschillende vraagstukken die onder de noemer incidenteel en structureel worden geschaard. Zo bevat het de voorwaarden voor gemeenten hoe een eventueel surplus van de algemene reserve kan worden ingezet. Hierbij wordt opgemerkt dat het BBV en de uitingen van de commissie BBV leidend zijn bij de uitleg van het begrip incidentele baten en lasten.

De aangepaste notitie van de Commissie BBV is te raadplegen via deze [link](#).

Consultatie Notitie Verbonden partijen

De Commissie BBV heeft de Notitie Verbonden partijen geactualiseerd. De reden voor de actualisatie is onder andere de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Daarnaast wordt er in het kader van bovenregionale problematiek afstemming en uitvoering veel en steeds intensiever samengewerkt in de vorm van verbonden partijen. De complexiteit van de problematiek die in deze partijen worden ondergebracht kan van invloed zijn op het inzicht en de invloed die een gemeenteraad heeft en de wijze waarop de gemeenteraad zijn taken uit kan voeren.

Het concept van de notitie is inmiddels voorgelegd ter consultatie via de website van de commissie BBV. De definitieve versie van de notitie verschijnt naar verwachting eind juni 2025 en wordt van toepassing met ingang van de begroting 2026.

Overgang APPA naar ABP heeft financiële gevolgen

De Rijksoverheid heeft besloten dat met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel ook de Appa-pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers in het pensioenfonds ABP ondergebracht moeten worden. Dit zal naar verwachting per 1 januari 2028 plaatsvinden. Dat betekent dat per die datum de genoemde voorzieningen toereikend moeten zijn om de collectieve waardeoverdracht naar het ABP te kunnen dekken. Omdat het ABP strengere rekenregels hanteert voor de berekening van de pensioenverplichtingen, zal de overgang (negatieve) gevolgen hebben voor uw gemeente.

Om deze gevolgen goed in te kunnen schatten, is een gezamenlijk onderzoek gestart van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Dit onderzoek is nog niet afgerond.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
Actuele ontwikkelingen	
Sisa	
WNT	
Onafhankelijkheid	
Communicatie	
Urenbesteding	

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2024.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporterings-toleranties dan voor andere onderdelen van de jaarrekening. De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen.

- De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:
- EUR 12.500 indien de omvangsbasis kleiner of gelijk is aan EUR 125.000;
 - 10% indien de omvangsbasis groter dan EUR 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan EUR 1.000.000;
 - EUR 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan EUR 1.000.000.

Hierna hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen in het format dat wettelijk verplicht is gesteld. De belangrijkste conclusie is dat er geen fouten en onzekerheden in de Sisa-bijlage zitten.

Strekking controleverklaring rechtmatigheid		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid		Goedkeurend		
Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Financiële omvang in EUR	Toelichting fout/onzekerheden
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout	EUR 0	n.v.t.
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout	EUR 0	n.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout	EUR 0	n.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout	EUR 0	n.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout	EUR 0	n.v.t.
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D10	Volwasseneducatie	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D10	Volwasseneducatie	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	Fout	EUR 0	n.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen controle

Interne beheersing

Speerpunten van de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G10A	Wet inburgering 2021_ Totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G10A	Wet inburgering 2021_ Totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
SZW G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023	Fout	EUR 0	n.v.t.
SZW G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VRO J75B	Regiodeals 3 ^e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J75B	Regiodeals 3 ^e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VRO J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Fout	EUR 0	n.v.t.
VRO J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Deze Sisa-regelingen zijn op uw gemeente van toepassing

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Omvang van de fout of onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussenmedeoverheden)	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussenmedeoverheden)	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout	EUR 0	n.v.t.
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid	EUR 0	n.v.t.

	Samenvatting
	Jaarrekening
	Informatiewaarde jaarverslag
	Financiële positie
	Bevindingen controle
	Interne beheersing
	Speerpunten van de gemeenteraad
	Bijlagen
Actuele ontwikkelingen	
Sisa	
WNT	
Onafhankelijkheid	
Communicatie	
Urenbesteding	

De belangrijkste bevindingen uit de controle van de WNT-verantwoording

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: <https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2024 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Aantal topfunctionarissen	U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening. Beide functionarissen hebben hun functie het gehele jaar vervuld.
Aard dienstverband	Beide topfunctionarissen zijn gedurende 2024 in loondienst bij de gemeente geweest.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2024 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Wij zijn gedurende de gehele controle onafhankelijk geweest van uw gemeente

Een belangrijke kernwaarde van onze beroepsgroep is dat wij onafhankelijk zijn van het orgaan dat de jaarrekening opstelt. Bij uw gemeente is dit gewaarborgd omdat de gemeenteraad onze opdrachtgever is en het college verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening.

Wij hebben de naleving bewaakt van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van ETL Assurance & Overheidsaccountants en de onafhankelijkheidsafspraken met uw gemeente. Wij bevestigen dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen werkzaamheden uitgevoerd die buiten de kaders van onze overeenkomst vallen. Een andere maatregel die wij genomen hebben is dat alle teamleden die betrokken zijn bij de controle van uw gemeente persoonlijk hebben verklaard dat ze onafhankelijk zijn van uw gemeente. Deze verklaring is in ons controledossier opgenomen.

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Belangrijke onderwerpen en aandachtspunten die wij met u hebben gecommuniceerd

Als ETL Assurance & Overheidsaccountants vinden wij het belangrijk om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten van de controle aan u hebben gerapporteerd. Dit hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Controleplan	Management-letter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van onze onafhankelijkheid	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.		●	●
Ons standpunt over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente		●	●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

Samenvatting

Jaarrekening

Informatiewaarde
jaarverslag

Financiële positie

Bevindingen
controle

Interne beheersing

Speerpunten van
de gemeenteraad

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen

Sisa

WNT

Onafhankelijkheid

Communicatie

Urenbesteding

Onze urenbesteding in verband met de controle van de jaarrekening van uw gemeente

Onze urenbesteding is in overeenstemming met onze verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controleteam. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Begrote uren	Werkelijke uren
Partner	96	78
Manager	156	202
Controleleider	84	69
Beginnend controleleider	156	50
Assistent accountant	176	264
Totaal uren	668	663

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is onze werkelijke inspanning gelijk aan de verwachte inspanning. Wel zijn er tussen de functieniveaus verschuivingen geweest in de urenbesteding. Mede door de fijne samenwerking en goede oplevering, hebben we ook de extra Sisa-regelingen kunnen uitvoeren binnen de initiële urenbegroting.

**Gemeente
Gorinchem**

ASSURANCE &
OVERHEIDSACCOUNTANTS

Bedankt voor de fijne samenwerking

